

Lesník

Obsah

- 2** Obsah
- 3** Anketa
- 4** Biomasa - príležitosť na lepšie zhodnotenie dreva
- 5** Oprava hotela Lesník
- 6** Aukcie cenných sortimentov
- 7** Pilotný projekt na samovýrobu palivového dreva prostredníctvom obchodnej súťaže
- 8** Furmanské dni v Novoti na Orave - 8. ročník NFD
- 9** Trestné oznámenie Lesov SR na nezákonný výrub dreva v NAPANT-e
- ~ Zamestnávanie uchádzačov o zamestnanie na protipovodňových opatreniach
- 10** Zubria zvernica v Topoľčiankach
- 11** Uvidíme na Levických poľovníckych dňoch svetový rekord muflóna a slovenský rekord daniela?
- 12** Národný park vybija muflónov
- ~ Na dostavbu diaľnic by mohli požičať peniaze aj Lesy ČR
- ~ 20 rokov novodobej prevádzky Čiernohronskej železnice
- 13** Cestami necestami do Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene
- 14** O atlétoch vzduchu s riaditeľom OZ Semenoles
- 15** Prečo mám rád les
- 16** Výzva pre tvrdých chlapov na kolesách
- 18** Ako ďalej so zákonom o verejnom obstarávaní?
- ~ Výzva na zapojenie sa do projektu!
- 19** Zvernice Lesov SR, š.p. Zvernica Betliar, OZ Rožňava
- 20** František Papánek: Šesť kníh môjho života
- 21** Ing. Róbert Binder 115. výročie narodenia
- 22** Ad výzva k diskusi
- 24** Uveríte?
- ~ Zasmejte sa
- 25** Chata Kunerád Naše zariadenia
- ~ Zverinový valašský kontrabáš Receptár
- 26** Ahoj deti!
- 27** Kalendár akcií
- ~ Životné jubileá
- ~ Pracovné jubileá
- 28** Všetko najlepšie k MDŽ

8

10

16

20

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
marec 2012

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik
PhD. Jiří Junek

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Foto na titulnej strane:
Ing. Vlastimil Rezek

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Nemám rád prílišné zjednodušenia problémov, veľké plány a rýchle riešenia. Málokedy sa totiž ukážu ako dobré. Jedna z týchto tém, ktoré si rýchle a jednoduché riešenia priam pýtali, bol záväzok Slovenska zvýšiť do roku 2020 podiel obnoviteľných zdrojov energie na 14 percent celkovej spotreby.

Veterné parky so stometrovými vežami sme stopli kvôli ochrane vtákov a nevyrovnanosti výkonu hneď na samom začiatku, z rýchleho a jednoduchého riešenia nadštandardných dotácií fotovoltaických elektrární má osov iba malá skupinka ich majiteľov a ostatným zostali pre zastavané najúrodnejšie polia a drahú energiu iba oči pre plač a niekoľko bioplynových elektrární Slovensko tiež z biedy nevytrhne. Keď si odmyslíme vodné elektrárne a končiacu podporu výroby biopalív z poľnohospodárskych plodín, najperspektívnejšia je pre energetické využitie z obnoviteľných zdrojov biomasa.

Ako si v tomto segmente stojí podnik LESY SR? Úprimne povedané, verejnosť by od obhospodarovateľa takmer polovičnej výmery lesov na Slovensku asi čakala viac, ako pokrytie pätiny spotreby. Nič však nie je také jednoduché, ako sa v prvej chvíli môže zdať. O drevo vhodné na energetické využitie sa medzi sebou budú v nasledujúcich rokoch pretláčať energetici s celulózovo-papierenskými podnikmi. Zdroje sú totiž obmedzené a drevo v lesoch na pokyn rýchlejšie neporastie. Určitá šanca je v pestovaní energetických rastlín a drevín. Živelný rozbeh tohto biznisu dokumentuje fakt, že zatiaľ nikto neporovnal či je výhodnejšie pestovať napríklad rýchle rastúce topole, alebo modifikovanú konopu.

A na záver ešte jednu pesimistickú poznámku. Nedá mi nepripomenúť výsledky štúdie, podľa ktorej údajne ľudstvo za rok spotrebuje toľko energie, koľko prirastie v prírode za 400 rokov. Ale to už je o inom.

Jozef Habara

Anketa

Biomasa je jeden zo zdrojov energie s veľkým potenciálom rozvoja. LESY SR obhospodarujú takmer polovicu lesných pozemkov v krajine, no pokrývajú asi pätinu spotreby lesnej biomasy na Slovensku.

„Kde vidíte v podniku LESY SR priestor na zvýšenie produkcie energetickej štiepky?“

Ing. Jozef Habara,
vedúci výrobnotechnického úseku
OZ Palárikovo

Priestor na zvýšenie produkcie energetickej štiepky v podmienkach OZ Palárikovo, kde lesnatosť dosahuje cca 3 % a obyvateľstvo je schopné a ochotné všetku drevnú hmotu spracovať do hrúbky 5 cm, vidím v zakladaní energetických porastov, tak ako je to aj v zahraničí.

Nové porasty by sa mohli zakladať na málo produkčných, pravidelne a dlhodobu podmäčianých, ťažkých ílovitých poľnohospodárskych pôdach, kde by sa vyprodukovaná biomasa zbierala v troch až 15 ročných cykloch v závislosti od bonity stanovišťa a vysadenej dreveniny. Na lesných pozemkoch sa zamerať na produkciu stromových vrúb, topoľa domáceho, agáta bieleho na málo úrodných stanovištiach.

Ing. Milan Oravkin
vedúci výrobnotechnického úseku
OZ Beňuš

OZ Beňuš patrí vďaka spracovávaniu rozsiahlych kalamít od roku 2004 k najväčším dodávateľom energetickeho dreva pre OZ Biomasa. V našich podmienkach s viac ako 65 % lanovkových terénov by bolo cieleňé zakladanie energetických porastov veľmi obtiažne a hlavne veľmi nákladné. Pri postupnom znižovaní ťažby dreva po kalamitách a maximálnom zhodnotení dreva je navýšenie produkcie energetickeho dreva nemožné. Preto za jedinú schodnú cestu považujem zefektívniť výrobu ener-

getickej štiepky komplexnejším spracovaním zvyškov po ťažbe, v našich podmienkach najmä zvyškov po približovaní dreva lanovkami s harvesterovou hlavou stromovou metódou.

Ing. Stanislav Paučin
vedúci výrobnotechnického úseku
OZ Trenčín

Odštepny závod Trenčín si udržuje za posledné roky vyrovnaný podiel dodávok drevnej hmoty pre OZ Biomasa. Na výrobu energetickej štiepky používame najmä drevnú hmotu z korún ihličnatých drevín, hmotu z presvetľovania lesnej dopravnej siete, údržby drobných vodných tokov a v poslednom období aj manipulačné zbytky z expedičných skladov.

Ako jednu z možností zvyšovania podielu dodávok vidím v zakladaní energetických porastov s krátkou rubnou dobou, vo zvýšenej miere vo využívaní drevnej hmoty z presvetľovania lesnej dopravnej siete a z údržieb drobných vodných tokov. Ďalšou možnosťou by bolo zavedenie motivačnej podpory pre obhospodarovateľov lesov.

Ing. Gabriel Kovács
vedúci výrobnotechnického úseku
OZ Rimavská Sobota

Od vzniku Strediska Biomasa náš OZ sa aktívne zapojil do procesu výroby lesnej štiepky. Ročné dodávky sa pohybujú od 10000 – do 15000m³. Drvivá väčšina výroby biomasy sa doteraz sústredila do sever-

nej časti závodu (v budúcnosti, vzhľadom na pokles ihličnatej ťažby, výroba biomasy sa v rámci OZ postupne vyrovná), do kalamitou postihnutých ihličnatých porastov, kde okrem klasických technológií sa nám veľmi osvedčila vlastná vývozná súprava, ktorá popri vyvážení sortimentov dreva, kvalitným spôsobom pripravuje aj biomasu na energetické účely, čím vykonáva hygienu porastov (zníženie nákladov na uhadzovanie, chemickú asanáciu, pálenie haluziny). V minulosti sme túto technológiu využívali aj pri sústreďovaní biomasy z produktovodov, z ciest a zväznic, z uhodnenej listnatej haluziny. Od takejto činnosti sme však kvôli nízkej ekonomickej efektívnosti ustúpili.

Priestor na zvýšenie produkcie biomasy v rámci podniku vidím jednak na OZ s vyšším podielom kalamity, kde vhodnou technológiou môžu viac biomasy vyprodukovať a tiež znížiť náklady na asanáciu zvyškov a na južných OZ založením energetických porastov.

Ing. Roman Struhár
vedúci výrobnotechnického úseku
OZ Šaštín

OZ Šaštín zabezpečuje výrobu biomasy – energetickeho dreva prostredníctvom harvesterovej technológie (OZLT), nakoľko stredisko Biomasa má vysoké nároky na ukladanie hmoty k štiepkovaniu, čo môže zabezpečiť len vývozná súprava. A navyše to musí byť celá vrcholová časť stromu, čiže aj vlákna. Samozrejme cena vlákna je omnoho vyššia, ako cena bio-

Biomasa - príspevok k diverzifikácii príjmov a príležitosť na lepšie zhodnotenie dreva

Biomasa patrí podľa Energetickej politiky SR k najperspektívnejším obnoviteľným zdrojom energie. Jej využiteľný potenciál na Slovensku odhadlo ministerstvo hospodárstva v prepočte na 21.000 GWh ročne, čo je mimochodom veľmi porovnateľná hodnota s celkovou spotrebou elektrickej energie krajiny (29.000 GWh). O možnostiach produkcie lesnej dendromasy v podmienkach Lesov SR sme sa rozprávali s riaditeľom OZ Biomasa Jánom Psárskym.

Stredisko Biomasa vzniklo v roku 2005 a v roku 2008 sa pretransformovalo na OZ Biomasa. Jeho poslaním je zlepšiť obhospodarovanie lesov vyšším využitím drevnej hmoty. Aké sú súčasné výsledky OZ Biomasa?

JP: Za vlaňajšok sa môžeme pochváliť rekordnou výrobou drevoštíepky, ktorá dosiahla takmer 170.000 ton. Je to oproti roku 2010 nárast o necelých 10.000 ton. Obrat OZ Biomasa vlni dosiahol 7,8 milióna eur. K tomuto výsledku prispelo priaznivé počasie, no aj veľmi dobrá spolupráca s odštepňými závodmi. Závod dosiahol zisk 19.280 eur, čo je oproti predchádzajúcemu obdobiu zlepšenie o viac ako 41.000 eur. Samozrejme sa nepodarilo

Vedenie OZ Biomasa, zľava vedúci výroby a ekonomiky Milan Pápeš, vedúci obchodu Milan Prevendarčík a riaditeľ Ján Psársky.

bližovanie stromovou metódou iba na desiatich percentách ťažby, prinieslo by to zdroje pre biomasu vo výške okolo 80.000 m³ ročne.

OZ Biomasa však už dnes využíva aj iné zdroje. Časť hmoty získava od súkromných majiteľov lesov, ďalšie drevo na drevoštíepku prichádza z odpadov po manipulácii na skladoch. Závod tiež podporuje technológiu ťažby stínacou hlavou zvýšením výkupnej ceny takto vyrúbaného dreva. „Je to drahá technológia, no napríklad presvetlovaním ciest ušetrí v budúcnosti podniku veľké prostriedky,“ povedal Psársky. OZ Biomasa získava žiadanú surovinu a závozom, aj keď v tomto prípade nebudú mať

zvýšiť realizačnú cenu štiepky o takú úroveň, ako sa zvýšila predajná cena dreva. K určitému nárastu, o dve eurá za tonu, však napriek tomu došlo.

LESY SR sú správcom takmer polovice lesného fondu na Slovensku. Je výroba

170.000 ton štiepky úmerná tomuto podielu? Neplánujete výraznejšie zvyšovanie výroby?

JP: Dodávky energetickej štiepky nezodpovedajú obhospodarovanej výmere lesov. Podľa odhadov LESY SR obsadili približne pätinu trhu, ostatnú dendromasu dodávajú najmä súkromní vlastníci. Nie je však naším cieľom okamžite výrazne zvyšovať produkciu, malo by to za následok pokles cien. Optimálny je rast o päť až desať percent ročne.

Kde sú rezervy pre vyššiu výrobu, zdroje dreva sú obmedzené a ťažba podniku bude aj v tomto roku naďalej klesať?

JP: V prvom rade chcem pripomenúť, že OZ Biomasa odoberá od odštepňných závodov iba približne tri percentá hrúbka z celkovej ťažby. Nie je teda pravda, že by výraznejšie uberala hmotu na úkor dodávok vlákny či guľatiny. Z objemu ťažby 4,406 mil. m³ sme od závodov kúpili 137.195 m³ hrúbka. Zvyšok je 43.000 m³ tenkej hmoty a 20.000 m³ sme nakúpili od cudzích majiteľov. Výraznejší priestor na zvyšovanie produkcie vidím v lepšom využití nehrúbka po ťažbe. Jedno číslo ma trápi. Míňame ako podnik na čistenie plôch po ťažbe vlni okolo 3,5 milióna eur. Toto číslo by sa dalo každý rok znížiť o desať percent a radšej dať tieto peniaze do približovania. Ja tvrdím, že tento výkon by sa mal preniesť z pestovnej do ťažbovej činnosti. To by malo aj priniesť k množstvu biomasy. Keby sa zvýšilo pri-

z dodaného dreva zisk ani stratu, zostanú presvetlené cesty.

Večným problémom sú skladovacie kapacity. Presunutie štiepkovača na trak-

torovom podvozku je pomerne nákladná záležitosť. Nie je ekonomické ísť dajme tomu 50 kilometrov kvôli 100 tonám štiepky, poznamenal Psársky. Napríklad najnovší štiepkovač zakúpený na sklونku minulého roku je schopný pri optimálnych podmienkach posekať až 120 ton štiepky denne.

A s akým počtom techniky a ľudí OZ Biomasa dodávky štiepky zabezpečuje?

Sedem štiepkovačov na regionálnych strediskách obsluhuje 28 operátorov, k tomu treba prirátat dvoch vodičov nákladných áut a spolu 22 technicko-hospodárskych pracovníkov.

Strojné zariadenia doplnia jeden rezervný štiepkovač, ktorý OZ nasaďuje v prípade poruchy niektorého z novších strojov. V tomto roku by mal závod dostať ďalší štiepkovač, tento krát na automobilom podvozku. Stroj bude pre svoju lepšiu mobilitu schopný pružnejšie reagovať na potreby odštepnych závodov. Oficiálne umiestnený bude pravdepodobne v Banskej Bystrici, no v skutočnosti sa do mesta pod Ur-

pínom bude vracat' najmä na prípadné opravy a údržbu.

OZ zabezpečuje väčšinu výkonov vlastnými silami, menšiu časť dodávateľsky externými firmami. Vlani z 170.000 ton vyrobenej štiepky zabezpečil závod vlastnými štiepkovačmi 120.000 ton. Z plánovaného množstva 140.000 ton na tento rok zostane pre vlastné prostriedky rovnako 120.000 ton, obmedzené budú dodávky služieb externých dodávateľov.

Vlastimil Rezek

Oprava stropu sa takmer zmenila na generálnu rekonštrukciu hotela Lesník

Pomerne jednoduchá výmena stropného podhľadu sály hotela Lesník v Turčianskych Tepliciach sa pre zainteresovaných začiatkom tohto roka stala nočnou morou. Po odkrytí pôvodného dreveného obkladu zistila dodávateľská firma výrazné prehnutie nosníkov železobetónového stropu a odmietla pokračovať v prácach. Istý čas hrozilo, že hotel budú musieť LESY SR na dlhší čas úplne uzatvoriť. Problém sa našťastie podarilo vyriešiť a v priebehu marca by mal byť namontovaný nový podhľad zo sadrokartónu a kaziet.

Štyridsaťročný hotel je typickým predstaviteľom architektúry a kvality prác svojej doby. „Dali sme vypracovať odbor-

ný statický posudok, podľa ktorého vznikol priehyb už pri stavbe hotela, no vtedy sa s tým zrejme nikto nezaoberal,“ priblížila referentka lesoturistiky generálneho riaditeľstva Lesov SR Barbora Hrivňáková. Odborní odporučili monitorovať kritické miesta sadrovými bodmi, ktoré v prípade ďalšieho pohybu stropu začnú praskať. A preto museli upustiť od pôvodne plánovaného stropu zo sadrokartónu a na kritických miestach ho kvôli prístupu nahradiť ľahko odstrániteľnými kazetami.

V prípade, že by bol strop nestabilný, hrozilo by dlhodobé uzatvorenie celého hotela a nosníky by sa museli dodatočne vystužiť. Doteraz si havarijná situácia vyžiadala iba odloženie jednej z plánovaných akcií.

Výmena stropného podhľadu bola naplánovaná v rámci celkovej obnovy tohto rekreačného zariadenia. Pôvodný tmavý drevený podhľad už nevyhovoval estetickému zámeru prevádzkovateľov a opticky zmenšoval celý priestor. LESY SR sa usilujú zvýšiť využitie svojich rekreačných zariadení aspoň na takú mieru, aby nevykazovali prevádzkovú stratu. V prípade hotela Lesník, ktorý má v kúpeľnom meste Turčianske Teplice pomerne silnú konkurenciu, si prilákanie vyššieho počtu hostí vyžiada pomerne výrazné investície. Iba opravu stropu a drobné stavebné úpravy s ňou súvisiace odhadujú stavbári na cca 20.000 eur.

-vr-

Aukcie cenných sortimentov

Závody východného a čiastočne aj stredného Slovenska zorganizovali koncom februára aukcie cenných sortimentov. Spolu ponúkli viac ako 2900 m³ výrezov najmä v drevinách dub, buk, javor, jaseň ale aj čerešňa, lipa a ďalších. Oproti vyvolávacím cenám sa podarilo pri dražbe zvýšiť predajné ceny o viac ako o 130.000 eur.

Ako sa darilo jednotlivým závodom

OZ Prešov

Akousi špičkou pomyselné pyramídy v obchode s drevom je predaj dreva prostredníctvom dražby dreva. Keďže sa jedná o ponuku a predaj cenných sortimentov, každá takáto dražba je pripravovaná s veľkým rešpektom a v konečnom dôsledku aj s očakávaním lepšieho finančného zhodnotenia ponúkaných sortimentov. Táto motivácia nás držala pri organizovaní dražby dreva aj tento rok. Bolo to dôležité, pretože príprava dražby prebiehala v období mimoriadne zložitých klimatických podmienok.

Niekoľko faktov z predmetnej dražby dreva:

Ponúknutý objem m ³	554,63
Predané m ³	536,7
Nepredané m ³	17,93
Úspešnosť predaja	96,77%
Vyvolávací cena v €	52 745
Vydražená cena v €	81 523
Cena nepredaného dreva	1939
Rozdiel v €	+28 778
Index navýšenia tržieb	1,55
Ø speňaž ponúk. dreva €/m ³	95,1
Ø speňaž vydraž dreva €/m ³	146,98
Index nárastu Ø ceny	1,55

Na MES Prešov odovzdali ponuky 16-ti dražitelia, na MES Bardejov 9-ti dražitelia.

Dosiahnutie vydraženej priemernej ceny **146,98 €/1 m³** a s tým spojené tržby navyiac oproti cenníkovým cenám o **28.778 €** je veľmi, veľmi slušné!!!

Zaujímavosti dražby:

- V doterajšej histórii organizovania dražieb dreva na prešovskej časti OZ tento rok spolu aj s rokom 2006 patril k rokom s najvyššou ponukou duba (nad 130 m³)
- Objem ponúkaného duba bol magnetom pre kupujúcich a predmetom, kde sa podalo najviac ponúk
- Napriek avízam, že s bukom to „nepôjde“ tento bol vydražený v 100 % podiele ponúkaného objemu
- O javor priemernej kvality a čerešňu záujem nebol
- Najdrahší kmeň v drevine JAVOR bol kmeň č. 5215 na MES Bardejov o rozmeroch 3,4 m dĺžky, 56 cm hrúbky, 0,79 m³ objemu s ponukou **889 €/1 m³**
- Najdrahší kmeň v drevine dub je kmeň č. 1035 na MES Prešov o rozmeroch 7,4 m dĺžky, 62 cm hrúbky, 1,91 m³ objemu s ponukou **489 €/1 m³**.

Výsledky aj tejto dražby dokazujú, že aj napriek prácnosti, časovej náročnosti na zorganizovanie a zabezpečenie dostatočného a zaujímavého objemu drevnej hmoty sa to v konečnom dôsledku oplatí.

Dôležité je aj vedieť správne načasovať predkladanú ponuku na termín, kedy na trhu je nedostatok, resp. zvýšený dopyt po určitých sortimentoch a drevinách. Myslím si, že spoločným úsilím sa nám to aj tentoraz podarilo.

Miroslav Leľák

OZ Košice

Zúčastnilo sa dvanásť zákazníkov a jedenásť bolo úspešných.

Na dražbe bolo ponúknuté 487 m³ dreva a to v drevine DB 148 m³, BK 230 m³, JH 55 m³, JS 34 m³, LP 3 m³, BH 3 m³, CS 14 m³, HB 1 m³.

Z ponúkaného množstva sa nepredalo BK 3 m³, JH 19 m³, JS 20 m³, BH 2 m³ a CS 12 m³.

Predalo sa drevo vo vydraženej hodnote 66.022 € v priemernej cene 153,27 €/m³.

Drevina DB v priemernej cene 253,77 €/m³ a BK v priemernej cene 83,01 €/m³.

Najvyššia ponuka **1205 €/m³** v drevine JH o priemere 55 cm a dĺžke 8,30 m čo predstavuje 1,87 m³.

OZ Košice plánuje ešte jednu verejnú dražbu dreva v dňoch 21.3. – 23.3.2012.

Jozef Minárik

OZ Sobrance

Drevina	Por.č.	Ponúknuté				Predané			
		kusy	m ³	€/m ³	EUR	kusy	m ³	€/m ³	€
Buk	430-469	40	57,02	71	4022	39	55,52	98	5416
Dub	470-614	145	141,09	143	21907	145	141,09	286	40360
Jaseň	615-630	16	22,92	112	2783	16	22,92	195	4471
Javor	631-637	7	8	106	955	4	4,75	444	2110
Brekýňa	638	1	0,88	58	51	1	0,88	388	341
Čerešňa	639-657	19	14,75	116	1735	11	8,43	227	1911
SPOLU		228	244,66	129	31453	216	233,59	234	54609

Zaujímavosťou aukcií na OZ Sobrance bola predaná jarabina brekýňa, za ktorú zákazník zaplatil 6,7-násobne viac ako bola vyvolávací cena.

OZ Revúca

Drevina	Ponuka dreva celkom		Predané				Úspešnosť predaja (%)	Priemerné speňaženie €/m ³
	objem (m ³)	vyvolávací cena (€)	objem (m ³)	vyvolávací cena (€)	kúpna cena (€)	navýšenie (%)		
	(m ³)	(€)	(m ³)	(€)	(€)	(%)		
BK	75,91	4 898	75,91	4 898	6 453,13	131,74	100,00	85,01
DB	269,28	44 087	268,52	43 981	79 861,45	181,58	99,72	297,41
JH	12,9	1 412	12,9	1 412	2 284,97	161,79	100,00	177,13
JS	13,53	1 355	13,53	1 355	1 816,61	134,05	100,00	134,27
LP	6,72	485	6,72	485	905	186,67	100,00	134,73
SC	10,84	960	9,46	831	893	107,53	87,27	94,42
CS	0,47	58	0	0	0	0	0	0
Spolu:	389,65	53 256	387,04	52 962	92 214,80	174,11	99,33	238,26

OZ Vranov

Drevina	Ponuka dreva celkom		Predané				Úspešnosť predaja (%)	Priemerné speňaženie €/m ³
	objem	vyvolávacia cena	objem	vyvolávacia cena	kúpna cena	navýšenie		
	(m ³)	(€)	(m ³)	(€)	(€)	(%)		
BK	43,58	2 911,72	43,58	2 911,72	4 160,83	42,90	100,00	95,48
BH	0,93	70,13	0,93	70,13	197,78	182,02	100,00	212,67
CS	8,57	1 309,51	5,62	870,16	1 149,78	32,13	65,58	204,59
DB	30,57	4 767,83	30,57	4 767,83	9 661,33	102,64	100,00	316,04
JH	9,67	827,29	9,67	827,29	2 006,44	142,53	100,00	207,49
JS	12,93	1 166,73	12,93	1 166,73	1 829,99	56,85	100,00	141,53
LP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
SC	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Spolu:	106,25	11 053,21	103,30	10 613,86	19 006,15	179,07	97,22	183,99

Na dražbe sa aktívne zúčastnilo 8 dražiteľov. Bolo dražených 106,25 m³. Úspešne bol vydražený 97 % z ponúkaného objemu. Najväčší záujem bol o sortimenty dreveniny dub, kde bolo aj najviac ponúk. Najvyššia ponuka bola za dreveninu dub 457 €/m³.

OZ Kriváň

Celkový ponúknutý objem dreva vo februárových aukciách bol 524,80 m³ z toho 318,25 m³ na ES Kriváň a 206,55 m³ na ES Lučenec o ktorý prejavilo záujem jedenásť zákazníkov. Podľa drevín bol v ponuke Ag, Bk, Db, Dc, Jh, Jm, Js, Cs, Lp, Bt, Sc, Bo. Z celkového počtu 646 ks výrezov, bolo predaných 644 ks. Cenová ponuka zo strany zákazníkov nebola zadaná na dva duby červené spolu o objeme 0,75 m³, ktoré zostali nepredané. Za predanú drevnú hmotu, bolo dosiahnuté priemerné speňaženie 136,57 €/m³. Najvyššia ponuka za m³ a to 457 €, bola ponúknutá za dubový výrez na ES Lučenec, ktorého hodnota za kus vyšla 576 €. Rozdiel medzi celkovou dosiahnutou cenou a cenníkovou cenou bol 20 124 €.

V porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami je zo strany zákazníkov citeľný pokles záujmu o javor horský.

Peter Antalik
referent obchodu

OZ Rimavská Sobota

Ponuka na aukciu: 605,02 m³
Dreviny: SC, BK, DB, JH, JS, AG, CS, BT, LP, HB, CR
Predané: 603,52 m³
Nepredané: 1,50 m³ (1ks cer)
Vyvolávacia cena: 60 332 €
Dosiadnutá cena: 72 560 €
Vyvolávacia cena zlepšená: + 12 228 € (+20,27%)
Počet dražiteľov: 15
Počet úspešných dražiteľov: 14
Najvyššia ponuka za m³:– dub – 464 €/m³
Najvyššia ponuka za kus: kus č. 1294 – javor – 672 €/kus

Drevina:	Množstvo: v m ³	Predané: € spolu	Priemer: €/m ³
AG	20,02	2730,13	136,37
BH	6,83	878,99	128,70
BK	328,58	25350,06	77,15
BR	0,00	0,00	
CR	0,00	0,00	
CS	18,63	2279,23	122,34
DB	113,45	28331,91	249,73
HB	0,95	76,00	80,00
JB	0,00	0,00	
JH	40,38	5431,69	134,51
JL	0,00	0,00	
JS	12,09	1105,09	91,41
LP	0,69	77,97	113,00
OC	0,00	0,00	
OT	0,00	0,00	
TD	0,00	0,00	
BO	0,00	0,00	
SC	61,90	6298,92	101,76
SM	0,00	0,00	
SPOLU	603,52	72559,99	120,23

Na siedmich závodoch pripravujú pilotný projekt na samovýrobu palivového dreva prostredníctvom obchodnej súťaže.

Smolenice, Levice, Prievidza, Považská Bystrica, Rimavská Sobota, Rožňava a Sobrance. To sú odštepne závody, na ktorých by mal byť odskúšaný pilotný projekt na samovýrobu palivového dreva prostredníctvom obchodnej súťaže. Vedenie podniku si od tohto kroku sľubuje vyššiu transparentnosť a odstránenie problémov pri samovýrobe umožnenej priamo občanom.

„Aj pre lesníkov bude jednoduchšie kontrolovať jednu fyzickú či právnickú osobu, ako desiatky súkromníkov,“ zdôvodnil zmenu filozofie predaja generálny riaditeľ podniku Igor Vizslai. Každý z menovaných závodov odskúša tento spôsob predaja na jednej lesnej správe. O budúcnosti projektu sa rozhodne po jeho ukončení a vyhodnotení skúseností.

Furmanské dni v Novoti na Orave – 8. ročník NFD

Ing. Olajec a generálny riaditeľ LESOV SR š.p. Ing. Vizslai potvrdili, že kultúrne dedičstvo dávných tradícií predkov v regióne je resp. bolo odjakživa vrcholom práce s koňmi v lese. Slávnostne NFD otvoril Ing. Vizslai, generálny riaditeľ.

Túto akciu svojou účasťou poctili: Ing. Juraj Blanár-prededa VÚC Žilina, prof. MVDr. Bireš Jozef-riaditeľ ŠVPS SR, Ing. Milan Mišánik, predseda ZPD A OS, Ing. Michal Slašťan-predseda DR LESY SR š.p., poslanci VÚC, starostovia susedných obcí a ďalší pozvaní hostia. Medzi nimi aj Ing. Vladimír Šmelko, vedúci chovu koní na Muráni, OZ Revúca.

Z poľskej strany pozvanie prijali: wojt gminy Ujszoly p.Jozef Pietka, šéf nadlesníctva Ujszoly p.Jozef Worwk, wojt partnerskej obce Suszec Marian Pawlas.

Tri disciplíny, z ktorých dve prebiehali súbežne na dvoch súťažných plochách mali hladký, nekomplikovaný priebeh. Nechýbali emócie fanúšikov a divákov, nasadenie všetkých súťažiacich, avšak pravidlá súťaže neboli porušené. Areál súťaží navštívilo bezmála tri tisícky divákov a mali čo pozerieť. Z 25 koní v súťaži bolo až 18 žrebčov, dve kobyly a len päť valachov. Všetko v perfektných postrojoch, v dobrej kondícii. Medzi kočišmi predládali mladí, najstarším, už veteránom

súťaže bol p. Ján Šimurda (69r.) z Or. Veselého. Suverénne najmladším kočišom bol Tomáš Žatkuliak (14 r.) Svoju úlohu zvládli všetci výborne. Oravcom pomiešal karty v umiestnení najmä v silovej disciplíne p. Raškevič z Kamienky, okr. Stará Ľubovňa, ktorý sa zúčastnil súťaže prvý krát.

Jeho kone - pára ryšiakov, zaujala najmä exteriérom a váhou (bezmála mali po jednej tone).Veľmi ťažko by sa našla na nich nejaká chyba. Jednoducho tieto dva ryšiaky púťali pozornosť odborníkov a konských kupcov.

U divákov púťal mimoriadnu pozornosť kôň so štartovným číslom 24 – 6 r. žrebec Petra Kubicu zo Zywca svojim ozaj nezvyčajným sfarbením. Bielo - hnedý strakoš s čiernym prifarbením hrivy a chvosta.

Nepreberné množstvo stánkov s postrojmi a ďalšími súčasťami výbavy konského výstroja doplnili atmosféru 8. ročníka NFD. Dobré počasie a množstvo nesmiernych kôp snehu vytvorili a dokreslili kolorit celej akcie.

V súťažnom areáli a jeho bezprostrednej blízkosti boli v ponuke ďalšie zábavné akcie pre deti a snád' najväčšou „ozdobou“ zábavy detí bola perfektná OZ Námestovo pripravená a zvládnutá lesná pedagogika. Na štyroch stanovištiach si deti vypočuli zaujímavosti, porozprávali sa a preverili svoje vedomosti o lese, zahrali si pexexo atď. Nevšedný záujem detí vyvolal až únavu lesných pedagógov a vyčerpanie zásob prezentov, vecných a sladkých odmiem.

Podobne ako každý rok nechýbala prezentácia modernej lesnej techniky najmä v približovaní dreva. Tento rok to boli traktory STAYER aj s ukázkami približovania dreva.

Pobyt v priestoroch Agrokovexu spríjemňovala ľudová hudba rodiny Murínovcov z Podbieľa.

Už po ôsmykrát v nadbytkom snehu obdarenej oravskej obci Novot' absolvovali furmani so svojimi chladnokrvníkmi atraktívnu súťaž pozostávajúcu z troch disciplín (zručnosť, rýchlosť, sila). Pravidelne sa stretávajú v poslednú fašiangovú sobotu, 18. februára 2012 bolo tomu tak aj na 8. ročníku. Na štarte sa prezentovali furmani z Oravy, Zamaguria, Čiech, a blízkeho Poľska s 25 koňmi. Doslova záplava nádherných chladnokrvných koní a prevažne mladých furmanov so snahou dokázať svoje umenie, silu a vzájomnú súhru s koňom, naplnila súťažný areál a hľadisko do optima.

Organizátori – Obec Novot', Agrovex družstvo Novot' a duša furmanských pretekov - LESY SR š.p. OZ Námestovo, tohtoročný garant súťaže, pripravili túto slávnosť vo veľkolepom štýle. Dominantné logo podniku, ako malá perla v areáli, budilo zvedavosť, zaujalo a oslovilo nemalo divákov a hostí. Proste LESY to je značka.

Cezhraničná spolupráca s Poľskom a účasť furmanov z ČR a zo Zamaguria, dávajú súťaži nadregionálny a medzinárodný charakter.

Po slávnostnom sprievode obcou v sobotu pred súťažou s goralskou muzikou bolo oficiálne otvorenie už len samozrejým doplnkom oficiálnosti súťaže. Svojou účasťou generálny riaditeľ lesníckej sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MP SR

S odhodlaním „o rok opäť“ o 15,00 hod. boli vyhlásené výsledky jednotlivých súťaží. Šéfovia usporiadateľských organizácií páni Ing. Kondela, Bc. Poleta a Ing. Herud odovzdali víťazom vecné ceny, diplomy, medaily a poháre pre víťazov. Veľmi cenné na novoťskom podujatí bolo, že diváci zostali až do samého konca a záverečný potlesk po súťaži patril o.i. aj rozhodcom a organizátorom za perfektne pripravenú a bezchybne zvládnutú akciu. Bola to vydarená propagácia ťažkej a náročnej furmanskej práce v lese.

Výsledky:

Zručnosť:

1. Ján Hlina, Zábiedovo - žrebec 7 r. (Monty)
2. Anton Zoššák, Oravská Polhora - kobyla 5 r. (Fuxa)
3. Marián Fizek, Hrádek, ČR - žrebec 8 r. (Lord)

Rýchlosť:

1. Ján Bartoš, Novotň - žrebec 10 r. (Zoro)
2. Jiří Martinec, Hrádek ČR - žrebec 8 r. (Marcel)
3. Mical Raškevič, Kamienka - žrebec 8 r. (Kuba)

Sila:

1. Michal Raškevič, Kamienka - žrebec 8 r. (Fukso)
2. Michal Raškevič, Kamienka - žrebec 8 r. (Kuba)
3. Ján Hlina, Zábiedovo - žrebec 7 r. (Monty)

Silová súťaž bola disciplínou, ktorá najviac zaujala. Smrekový výrez 1,86 m³ a po 15 m pripájaný ďalší 0,89 m³, spolu 2,75 m³ boli nad sily mnohých koní a do cieľa toto vyše 2,5 tonové bremeno nedotiahlo 12 koní.

Jozef Brunčák,
OZ Námestovo

Trestné oznámenie

Lesov SR na nezákonný výrub dreva v NAPANT-e polícia odložila, páchatel sa neprihlásil

Neprijemné prekvapenie čakalo v polovici novembra na lesníkov z OZ Beňuš, keď na území Národného parku Nízke Tatry v správe LS Červená Skala našli vyrúbanú časť mladého porastu. Zaujímavé bolo, že drevo si páchatel neodniesol, ale nechal ho na mieste. Nezákonný výrub smrekov na ploche predbežne 0,4 hektára nahlásili policii aj lesnému úradu, no páchatel zostal napriek niektorým indiciám neznámy. Škodu nakoniec znalec odhadol na 405 eur.

Koncom januára prišlo OZ Beňuš oznámenie polície o odložení prípadu. Tak ako v mnohých podobných kauzách sa páchatel dobrovoľne neprihlásil. Nepomohla ani informácia, že v približne rovnakom čase na susednej parcele čistili pracovníci poverení správou NAPANT-u lúku od náletových dreví.

-vr-

Zamestnávanie

uchádzačov o zamestnanie na protipovodňových opatreniach brzdi nejednoznačný výklad zákona

LESY SR v tomto roku plánujú zamestnať 561 uchádzačov o zamestnanie z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) na protipovodňových opatreniach. Tento zámer narazil na rozdielny výklad legislatívy zo strany zamestnancov ÚPSVaR. Podnik chce totiž využiť príspevok z ÚPSVaR podľa paragrafu 50j zákona o službách zamestnanosti, no podľa zamestnancov niektorých ÚPSVaR na tento príspevok podnik nemá nárok.

Po vlnajšej zmene zákona o službách zamestnanosti, keď bol z uvedeného paragrafu vypustený odsek 6, ktorý limitoval podnikateľské subjekty k čerpaniu pomoci podľa tzv. schémy de minimis – max. 200.000 eur, sú LESY SR aj na základe dôvodovej správy k zmene uvedeného zákona presvedčené, že uvedené nariadenie sa na náš podnik už nevzťahuje a podnik nie je limitovaný výškou prijatej štátnej pomoci na tento účel.

Konštatovanie niektorých ÚPSVaR, že na uvedený príspevok nemáme nárok, je pre OZ sklamaním, zvlášť aj preto, že na príprave uvedeného zámeru bolo zo strany OZ vykonané veľké množstvo práce. OZ už majú vytipovaných možných zamestnancov a niektoré už získali všetky potrebné podklady pre uzatvorenie zmluvy s ÚPSVaR. Vedenie podniku preto koncom februára listom požiadalo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny o zá-

vážny výklad zákona. Pokiaľ by sa potvrdilo, že LESY SR nemajú na príspevok nárok, bola potom snaha o zmenu legislatívy v minulom roku zbytočná.

„Z dôvodu rozdielného výkladu k pravidlu de minimis nie sme schopní zodpovedne finančne a hospodársky naplánovať protipovodňové opatrenia,“ upozornil ÚPSVaR organizačný riaditeľ podniku Ján Kostrian. Pokiaľ nebude možné čerpať príspevok z ÚPSVaR, podnik zrejme bude musieť prehodnotiť rozsah plánovaných prác. Vzhľadom na predpísaný odvod 20 miliónov eur do štátneho rozpočtu nebudú na projekty čistenia potokov, nádrží, ciest, odrážok a ďalšie činnosti peniaze.

Aj v tomto prípade platí, že kto rýchlo dáva, dvakrát dáva. Pokiaľ bude podnik na vyjadrenie od ÚPSVaR-u čakať dlhší čas, môže sa stať, tak ako v minulom roku, že najšikomejší uchádzači o zamestnanie si nájdu prácu inde, napríklad na podobnom projekte obcí.

Vzhľadom na obmedzenie čerpania výšky prostriedkov, využil v minulom roku tento príspevok len OZ Prievidza. Aj po zmene vyššie uvedeného zákona sa z dôvodu rozsiahlej agendy a sezónneho charakteru prác u ostatných OZ nemohol tento príspevok využiť a náklady na už prijatých zamestnancov boli platené z výnosov podniku.

-vr-

Zubria zvernica v Topoľčiankach vlni zaznamenala dva nové prírastky

Zubria zvernica v Topoľčiankach bola založená v roku 1958. Jej poslaním bolo prispieť k záchrane Zubra hrivnatého pred vyhynutím, pretože v čase jej vzniku žilo na celom svete iba 150 jedincov tohto druhu. Zubria zvernica má rozlohu 140 ha, z toho vlastné chovateľské jadro má výmeru 27 ha, zostávajúcu časť zvernice zaberá ochranné pásmo. Chovná časť zubrej zvernice je rozdelená na štyri oddelenia. Zubry žijú striedavo vo všetkých štyroch

častiach. V súčasnosti počet zubrov chovaných v zajatí prekročil kritickú hranicu pre zachovanie druhu. Zubor bol vyradený z červenej knihy ohrozených živočíchov a bol vyhlásený za chránený živočíšny druh. Počas 52 ročnej existencie zvernice bolo v nej odchovaných bezmála 200 zubrov, čím zvernica významne prispela k záchrane zubra ako živočíšneho druhu.

V súčasnosti je Topoľčianska zvernica zameraná na chov geneticky čistej horskej línie zubrov. Všetky zubry sú evidované v centrálnej evidencii zubrov, ktorú vedie koordinátor chovu zubrov na Európskej úrovni, Dr. Wanda Olech z Poľska. Z tohto dôvodu je najdôležitejšou úlohou neustále sledovať zloženie stáda, presne evido-

vať rodičov novonarodených zubrov a v prípade, že dôjde k nežiadúcim zmenám v stáde, urobiť čo najskôr potrebné chovateľské opatrenia. Najväčším problémom uzatvoreného chovu je možnosť príbuzenskej plemenitby. Dominantné býky si udržiavajú svoje vedúce postavenie v čriede päť aj viac rokov. Zubrice dospievajú v treťom až štvrtom roku života. Číže hlavný býk sa môže počas svojho života páriť aj so svojimi dcérami. A tento problém je možné vyriešiť iba výmenou vodcu stáda. V dávnejšej minulosti sa zubry ponúkali na chov zoologickým záhradám a do rôznych súkromných chovov. V súčasnosti nie je o ponúkané zubry absolútne žiadny záujem. Takže nadbytočné zubry sa ponúkajú na odlov predovšetkým solventným záujemcom. Samozrejme, že ulovenie zubra je možné až po schválení všetkými zainteresovanými organizáciami. Takto získané finančné prostriedky sa využívajú

vylučne na úhradu prevádzkových nákladov zvernice.

Vyradené zubry sa dopĺňajú buď vlastnými odchovancami, s vhodnou genetickou výbavou alebo dovozom zubrov s Poľska. Výnimkou bola iba mladá zubrica Inara a aj mediálne známy sedemročný býk Šaran, ktoré boli privezené z Rakúska. Mladá zubrica sa prakticky ihneď prispôbila novým životným podmienkam. Zložitejšia situácia bola s novým zubrom. Po peripetiách pred dovozom, kedy musel byť viackrát imobilizovaný narkotizačnými prostriedkami, sa jeho zdravotný stav postupne zhoršoval až nakoniec začiatkom minulého roka uhynul. Tento zubor bol aj z chovateľského hľadiska sklamaním, pre-

tože nejavil žiadny záujem o zubrice a až do svojho skonu žil samotárske životom mimo čriedy.

V priebehu roka 2011 sme zaznamenali dva prírastky. Obe mláďatá boli zubrice a boli pomenované menami Silvia a Sivá. Prvá sa narodila 6. júna a druhá uzrela svetlo sveta v pomerne neobvyklom čase, 10. decembra. V decembri minulého roka prevládalo pomerne teplé počasie, ale v

minulosti sme zaznamenali aj prípad, keď sa mladý zubor narodil pri teplote – 15 stupňov Celzia a tento šok prežil v absolútnej pohode a v plnom zdraví. Na jeseň v minulom roku bola do zvernice privezená aj zubrica z voľného chovu v Poloninách. Bola v zlom zdravotnom stave a v našej zvernici absolvuje preliečenie. Po podaní liekov sa jej stav zdravotný zlepšuje. Po úplnom uzdravení by mala posilniť čriedu topoľčianskych zubrov.

Podarilo zrealizovať aj dlho plánovaný zámer rekonštrukcie resp. výstavby nového krmného zariadenia. Nový krmelec je estetický, má pevnú konštrukciu a veľký objem na uskladnenie krmiva. Je vybavený aj vyhladkovou terasou, ktorú ocenia

Anketa

 dokončenie z 3. strany.

návštevníci najmä pri fotografovaní zubrov, pretože im neprekáža vo výhlade oplotenie zvernice.

Vzhľadom na súčasný stav populácie zubrov v európskom meradle, sa zvyšuje aj náučná a poznávací funkcia zvernice o čom svedčí aj neustále sa zvyšujúci záujem návštevníkov.

V priebehu vlaňajšieho ich bolo cca 5 000. Aj takýmto spôsobom Zubria zvernica prispieva k zlepšeniu výchovy najmä mladej generácie, k ochrane a poznávaniu prírody. Náučnú a poznávací hodnotu tejto lokality zvýšilo aj vybudovanie lesníckeho náučného chodníka.

V súčasnosti žije vo zvernici 13 zubrov. Náklady na prevádzku zvernice zabezpečuje v plnej výške Odštepny závod Topoľčianky. V minulom roku to bolo cca 35 tisíc €.

Jozef Šabo
text a foto

masy. Pri klasických technológiách je ukládanie hmoty podľa požiadaviek strediska veľmi náročné a často nám dochádzalo aj k rozkrádaniu biomasy, hlavne agátovej. Náš OZ obhospodaruje cca 40% neštátnych porastov a jednou z hlavných našich úloh je aj uspokojovanie vlastníkov lesov samovýrobou dreva – zvyšky po ťažbe OU a VU – samovýroba v porastoch ktoré sa realizovali klasickou technológiou..

A tu sa ukazuje technológia štiepkovania nášho strediska Biomasa ako nedostatočná. Povinnosť samovýrobcov pri chystaní dreva na holoruboch je uhadzať po sebe haluzinu. To znamená, že haluzina – nehrúbie, je na plochách po ťažbe poukladaná na kôpky, ale Biomasa ju nedokáže zoštiepkovať pre nevhodnosť svojej technológie. A tak prevažné množstvo biomasy je nakoniec zhrnuté buldozèrom pri celoplošnej príprave. Predať túto hmotu ako biomasu – čiže sortiment energetické drevo inému subjektu nemôžeme, lebo sortiment energetické drevo sa môže predávať len našmu stredisku Biomasa.

Čiže – pravá biomasa zostáva v lese ako odpad a časť biomasy s vlákniinou (vrcholcová časť stromu) sa pripravuje

pre stredisko Biomasa a predáva sa bez zohľadnenia ceny vlákniiny.

A výsadba energetických drevín? Určite si bude vyžadovať finančné náklady a následne zase narazíme na nevhodnosť technológie na štiepkovanie nášho strediska Biomasa (platí pre energetické porasty založené na rovine).

Ing. Peter Láni

vedúci výrobo-technického úseku
OZ Liptovský Hrádok

Situácia s využitím biomasy na OZ Liptovský Hrádok je značne zložitá. Vzhľadom k tomu že OZ sa nachádza v náročných technologických podmienkach, uvažovať o zakladaní energetických porastoch je zbytočné. Zvýšenie dodávok na úkor iných sortimentov je zatiaľ neekonomické z toho dôvodu že cena najmenej hodnotných sortimentov stále vysoko finančne prekračuje predajnú cenu dreva určeného pre spracovanie biomasy. Určitý priestor sa otvára pri približovaní stromovou metódou v lanovkových terénoch s následným odvetvovaním odvetvovacou hlavicoou na dolinových komunikáciách. Hmota vzniknutá z konárov je vhodná pre tvorbu biomasy. Tento spôsob spracovania je však podmienený technologickou prístupnosťou (následný odvoz biomasy) a veľkou manipulačnými priestorov. ■

Uvidíme na Levických poľovníckych dňoch svetový rekord muflóna a slovenský rekord daniela?

Pravdepodobne najväčšou zaujímavosťou tohoročných Levických poľovníckych dní zrejme bude trofej muflóna ašpirujúca na svetový rekord C.I.C. Rekordný úlovok by mali podľa predbežných informácií organizátorov priviežť na hodnotenie českí poľovníci. Zmena zrejme postihne aj slovenské historické tabuľky. V poľovnom revíri Petrovec ulovili ešte v októbri minulého roku kapitálneho daniela, ktorý by mal byť pravdepodobne novým slovenským rekordom. Či sa tak stane, by mala rozhodnúť odborná komisia práve na Levických poľovníckych dňoch.

Trofeje za ostatnú poľovnícku sezónu si budú môcť záujemcovia prezrieť tentokrát v nových priestoroch Centra kultúry Junior. Dom kultúry Družba, v ktorom sa uskutočnili

doterajšie ročníky, je v súčasnosti pre rekonštrukciu zatvorený.

Súčasťou levických poľovníckych dní bude tak ako po iné roky aj súťažná prehliadka filmov Hubertlov – Levice 2012 s prírodovednou tematikou. Pravidelným podujatím bude aj výtvarná a literárna súťaž Príroda očami detí či v piatok 30. 3. zábavno - súťažné podujatie Deti a les v parku pri Centru kultúry Junior. Levické poľovnícke dni sa ukončí v sobotu 31. 3. 2012 slávnostný večer Poľovníctvo obrazom a zvukom, súčasťou ktorého bude vyhlásenie výsledkov a projekcia víťazných filmov festivalu Hubertlov – Levice a majstrovstvá Slovenska juniorov vo vábení zvere.

-vr-

Národný park vybíja muflónov

Sú nepôvodní, obhajujú sa správcovia

V Podyjí prežívajú už iba posledné kusy muflónov, ktorých prítom na začiatku 90-tych rokov boli v miestnych lesoch stovky. Nie je to však dôsledok pytlactva, intenzívne na nich poľujú sami ochrancovia prírody, podľa ktorých muflóni do oblasti nepatria, informovala začiatkom marca česká spravodajská televízia ČT24.

Správa Národného parku Podyjí chce preto muflónov do desiatich rokov úplne vyhubiť. Vyplýva to z plánu starostlivosti, ktorý ochrancovia predložili ministerstvu životného prostredia. Tento zámer ostro kritizujú poľovnícke združenia.

Poľovníci poukazujú na to, že muflóni, hoci môžu byť nepôvodní, sú v Podyjí už dlho. „Neviem, či sem muflóni patria alebo nie. Ja tu však žijem, narodil som sa pred 66 rokmi a muflón tu vždy bol. Myslím si, že v primeranom stave by tu pokojne mohol byť, však je tiež súčasťou prírody,“ obhajoval zvieratá poľovník Jindřich Nováček.

Správa parku však argumentovala znením zákona. „Zákon o ochrane prírody a krajiny jednoznačne hovorí, že v národných parkoch je zakázané šírenie geograficky nepôvodných druhov. To je prvý argument. Druhý je, že pred 20 rokmi bol v národnom parku muflón v počte zhruba 600 kusov a v tomto množstve populácia už škodila vegetácii,“ oponoval riaditeľ správy NP Tomáš Rothröckl.

V čase vyhlásenia Národného parku Podyjí sa podľa odhadov stavy muflóna pohybovali okolo 500 kusov. Potom sa ich počet už iba znižoval. Podľa oficiálnych čísiel NP poklesla od roku 1994 z počtu 130 kusov na súčasných 30 až 50 kusov. „Dnes tu už podľa mňa nežijú ani jeden muflón,“ nesúhlasil s číslami poľovník Nováček.

Park chcel do lovu muflóna zapojiť aj miestnych poľovníkov. „Neúspešná bola snaha zapojiť redukcie aj poľovnícke združenia a to najmä vzhľadom na diametrálne odlišné záujmy,“ napísali ochranári v návrhu plánu starostlivosti. ■

Na dostavbu diaľnic by mohli požičať peniaze aj Lesy ČR

S diaľnicami by mohli Česku pomôcť Lesy ČR a stavebné firmy. Ministerstvo dopravy ČR si chce požičať asi desať miliónov korún (cca 400 miliónov eur), ktoré ležia na účtoch Lesov ČR a ďalších 29 miliárd od stavebných firiem, pokiaľ budú súhlasiť na odložené platby za ukončenú robotu. Lesom ČR by v prípade schválenia zámeru ministerstvo dopravy peniaze vrátilo po roku 2020. Rovnako ako u splátok pre firmy by išli z výnosu mýtného na nových diaľniciach. ■

20 rokov novodobej prevádzky Čiernohronskej železnice vlakom na Dobroč

Tri roky po oslavách 100 rokov vzniku F.G.V. – Fegete Garamvölgyi Vasút, dnes Čiernohronskej železnice /ČHŽ/ v Čiernom Balogu bude leto 2012 pre túto kedysi najväčšiu slovenskú lesnú dráhu v srdci Slovenského Rudohoria opäť významným – a

to hneď štyrikrát: 31.12.1982 vypravili Stredoslovenské štátne lesy z Prostrednej doliny posledný vlak s drevom v rámci celého Slovenska a uzatvorili tak významnú kapitolu lesného dopravníctva - využívania lesných železníc pre pravidelný zvoz dreva. Po nečelých desiatich rokoch 1.5.1992 však železnica znovu ožila a zelená výpravka vypravila tentoraz prvý turistický vláčik z Čierneho Balogu do Vydrovej doliny. Tu bol po ďalších desiatich rokoch úspešne prevádzky 21.6.2002 položený základný kameň Lesníckeho skanzenu, no a po tridsiatich rokoch 30.4.2012 ukáže stále tá istá výpravka z dopravnej kancelárie v Čiernom Balogu návštef „Odchod“ znova i vlaku smerom na Dobroč. Dĺžka zachránených a obnovených tratí pôvodnej 132 km siete ČHŽ tým dosiahne 20 km a ako s obľubou hovorím: „Ešte budeme ďalších 20 rokov usilovne pracovať, aby sme boli tam, kde sme boli pred pol storočím“ – na tom, že vývoj ide po špirále asi skutočne niečo bude... Aká nás teda čaká už 21. sezóna na Čiernom Balogu a aké oslavy a novinky pripravujeme?

V prvom rade sme sa rozhodli, že osláviť tak významné výročie opäť iba v prostredí ČHŽ by asi bolo málo. Spojili sme sa preto s priateľmi z Albatros klubu v Bratislave a pripravili pre všetkých našich brigádnikov, podporovateľov, sponzorov, ale i pre širokú verejnosť skutočne nevsedný zážitok – v sobotu 28.4.2012 jazdu najväčšej zachovanej rýchlikovej lokomotívy na Slovensku 498.104 z Bratislavy „cez hory a doly“ do Hronca. Na túto jedinečnú jazdu nadviaže v ďalších troch dňoch program na Tisoveckej zubačke – na salaši v sedle Zbojská, otvorenie trate na Dobroč i novej sezóny ČHŽ a Lesníckeho skanzenu vo Vydrovej doline spojené po tretí raz i s country festivalom „Za stolou“. Podrobný program i možnosti predpredaja cestovných lístkov nájdete na www.chz.sk.

Hlavnou novinkou sezóny sa stane obnovená trať na Dobroč, kde sme mali v pláne vybudovať na Pustý vrch i modernú interaktívnu informačnú trasu o ďalšej významnej atrakcii Čierneho Balogu – Dobročskom pralesi. Táto prírodná rezervácia je

však pre bežnú verejnosť úplne uzatvorená a spôsob jej prezentácie preto prenechávame odborníkom.

Jedným z hlavných dôvodov obnovy tohto úseku bolo zapojenie celej obce Čierny Balog do turistického ruchu a nazdávame, že aktivita i vzťah miestnych občanov k železnici sa bude zlepšovať. Od 1.9.2012 chceme navyše vyskúšať i využitie vyše 7 km úseku ČHŽ Nový Krám – Dobroč vedúceho obcou Čierny Balog k zavedeniu pravidelných vlakov určených predovšetkým pre školskú mládež, starších občanov a ostatných nemotorizovaných vrstiev obyvateľstva – chceme vytvoriť akúsi obdobu MHD v Čiernom Balogu. Predpokladom úspechu tohto projektu: „Dedinou vláčikom – bezpečne a čisto“ je predovšetkým dohovor s prevádzkovateľom dotovaných autobusových spojov SAD Zvolen a vytvorenie mikointegrovaného dopravného systému so vzájomnou harmonizáciou cestovných poriadkov, tarifných odbavenia a pod. Dedina má 5 500 duší, dnes už len jednu centrálnu školu, centralizované služby, úrady i zdravotné stredisko a vytvorenie optimálneho modelu verejnej dopravnej obslužnosti s využitím ČHŽ je preto pre nás veľkou výzvou. Celoročné využívanie potenciálu ČHŽ je dlhé roky naším hlavným problémom, tržby z cca 4 mesačnej letnej sezóny nedokážu finančne pokryť zvyšných 8 mesiacov nútenej odstávky železníky. Opätovné využívanie pre zvoz dreva stále naráža na organizačné problémy a finančnú náročnosť manipulácie pri prekládke guľatiny a zatiaľ i na minimálny tlak štátnych i samosprávnych orgánov vo vzťahu k ekologizácii dopravy v regióne. Úspešná preprava reziva v rokoch 2001 – 2004 sa žiaľ nepochopiteľnou likvidáciou vyše 150-ročnej pily parnej pily Jánošovka stala už len krásnou spomienkou...

Sezónna turistická doprava zachováva osvedčený koncept hlavnej trate Chvatimech – Čierny Balog - Dobroč (16 km). S veľkým úspechom sa stretlo zriadenie detského kútika s malým domčekom, koberčekom a hračkami v jednom z vagónov, samozrejmosťou už je WC a bufet vo vlaku. Odbočná trať do Vydrova skanzenu (2 km) je zatiaľ stále obsluhovaná osobitne iba sunutými súpravami starších výletných vozňov. Úsek Vydrovo skanzen – Vydrovo dolina (2 km) čaká ale v budúcich dvoch rokoch konečne tiež náročná obnova železničného spodku i

zvršku. Veríme že zo strany Lesov Slovenskej republiky bude spojená i s pokračovaním projektu rozšírenia Vydrovského lesníckeho skanzenu - vybudovanie Európskej lesníckej školy /ELŠ/ na jeho konci. Prevádzka vlakov do Vydrovskej doliny by tak získala úplne nový rozmer. Základný kameň ELŠ bol položený vtedajším eurokomisárom Jánom Figeľom ešte v roku 2008...

Zachovaný zostáva i každodenný veľmi vyhľadávaný „Storočný drevorúbačský vlak“, ťahaný parnou lokomotívou a zložený z historických vozňov ČHŽ. Počas jazdy sú podávané drevorúbačské raňajky a tradičný bufetový vozeň bude tento rok doplnený o WC a detský kútik. Novinkou bude striedanie až 4 typov parných lokomotív v jeho čele. Frekvencia pravidelných spojov v hlavnej sezóne je nastavená tak, aby zo stanice Čierny Balog denne od 9.30 do 17.00 hod každých 30 min odchádzal vlak na niektorý zo smerov. Náhodne prichádzajúci turisti (cca 80 % ľudí už nevie čítať cestovný poriadok...) tak nebudú musieť čakať nikdy viac, než pol hodiny. Vo vedľajšej sezóne chodia všetky vlaky iba „na zavolanie“. Počas celého roka je možnosť objednať mimoriadny vlak. Ako jediná so zachovaných železníc na Slovensku ponúkame navyše rovnako celoročne i skutočne unikátne súpravy pôvodných osobných a nákladných opleňových i plošinových vozňov pre účely prezentácie a fotografovania. Spolu s už štyrmi typmi prevádzkovaných parných lokomotív dokážu vytvoriť na trati nefalšovanú atmosféru rokov dávno minulých a pripomínajú tak zašlú slávu lesných železníc. Tá modernejšia sláva, opätovného každodenného využitia ČHŽ s modernými ekologickými vozidlami nás však iba čaká!

Tešíme sa na Vašu návštevu.

S pozdravom – nech to para tlačí!

Aleš Bílek

Cestami necestami do múzea Z Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene určite netreba čitateľom časopisu Lesník predstavovať. Takmer v každom čísle časopisu je uverejnená správa o tom, čo sa v múzeu deje, aké výstavy si návštevník múzea môže pozrieť, aké kultúrne, odborné, či iné podujatia sa v múzeu konali. Ale to je len odrobinka z celej činnosti múzea. Poslaním múzea ako kultúrnej, verejnosti prístupnej inštitúcie, je systematické zhromažďovanie časti národného kultúrneho dedičstva vo forme zbierkových predmetov, ich odborné spravovanie a

Výrobný štítok.

následné využívanie pre vedecko-výskumné a kultúrno-výchovné účely. Návštevník múzea sa stretáva so zbierkovými predmetmi ako s exponátmi, ktoré približujú určitú oblasť, či časový úsek vývoja ľudskej spoločnosti. Za získaním mnohých predmetov, ktoré múzea ochraňujú vo svojich depozitárnych priestoroch a následne prezentujú verejnosti je mnoho štúdia, výskumnej práce a práce v teréne. Bez zbierkových predmetov by múzeum nemohlo existovať. Každý rok sa pracovníci múzeí snažia získať nové a nové predmety dokumentujúce históriu našej spoločnosti. V Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene sú to predmety dokumentujúce okrem histórie zvolenského regiónu, hlavne bohatú históriu lesníctva a drevárstva na Slovensku.

Pracovníci Strojárne B. Krejčí so svojimi výrobkami.

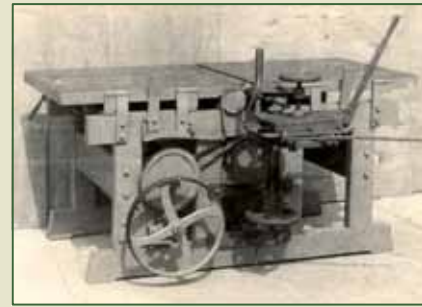
Poďme sa spoločne pozrieť na „životnú púť“ jedného zaujímavého zbierkového predmetu – kombinovaného drevorúbačského stroja, ktorý niekedy vykonával niekoľko operácií - zrovnávanie, hrúbkovanie, dlabanie a rezanie. Mnohí si povieďa, čo je na tom také zaujímavé, veď v súčasnosti je takých strojov a ešte omnoho variabilnejších na trhu neúrekom. Majú pravdu, dnes ich je dostatok. Ale v minulosti to tak nebolo. Pri štúdiu histórie drevárstva sa dozvedáme, že drevorúbačacie stroje sa na Slovensku nevyrábali, že sa dovážali hlavne z Rakúska, Nemecka, Česka a iných štátov Európy. A tu sa

Reklamný plagát firmy.

zrazu objaví stroj na opracovanie dreva vyrobený na Slovensku. Ale poďme pekne po poriadku, ako to vlastne bolo?

Jedného dňa zazvonil telefón. Kolega zo Zemplínskeho múzea v Michalovciach dáva do pozornosti ponuku pána Kozára zo Zbudze, ktorý ponúka drevorúbačiaci stroj. Keďže drevorúbačiaci stroj v zbierkovom fonde drevárstva nášho múzea je len niekoľko kusov, ponuka vzbudila pozornosť. Aby sme návrh na získanie stroja mohli predložiť do komisie pre tvorbu zbierok bolo potrebné stroj vidieť a zdokumentovať. Vybrali sme sa teda „vyzbrojení“ fotoaparátom do Zbudze, kde sme stroj našli na dvore poprikrývaný nepremokavou plachtou. Precízne sme si ho pozreli a na náš údiv sme na stroji objavili štítok

Pripravený na expedíciu.

slovenského výrobcu – B. Krejčího z Bánoviec nad Bebravou. Bolo to pre nás prekvapenie, ale aj výzva zistiť o stroji a jeho výrobcovi čo najviac informácií. Nebolo to však ľahké. V dostupnej literatúre sme nenašli ani zmienku, telefonáty do najbližších múzeí a na mestský úrad do Bánoviec nevniešiel do bádania nič nového. Nakoniec pomohol internet. Náhoda chcela, že po niekoľkých pokusoch sme sa spojili s vnukom spomínaného výrobcu, ktorý nám dal kontakt na otca žijúceho v Bánovciach nad Bebravou. Telefonicky sme si dohodli stretnutie, na ktorom sme sa dozvedeli veľa zaujímavého. V Bánovciach nad

Takto sme hoblovačku našli...

Pred prevozom bolo treba stroj rozobrať.

Bebravou existovala Strojáraň B. Krejčí, ktorá v období medzi dvomi vojnami vyrábala pásové pily, lisy na dyhovanie, stužidlá, vretená do hoblí a kombinované hoblovacie stroje v drevenom i železnom prevedení. Železné prevedenie hoblovačiek bolo určené pre majetnejších remeselníkov a to drevené pre tých chudobnejších. Stroje kúpovali stolári z celého územia Slovenska a tak sa jeden dostal aj k starému otcovi pána Kozára, ktorý na ňom zhotovoval rôzne stolárske výrobky. Pán Kozár si chcel stroj najskôr ponechať a využívať ho pri prácach na dome, ale nakoniec si povedal, že mu bude lepšie v múzeu,

Nakladáme v Zbudzi.

kde sa o stroj správne postarajú a zachovajú ho pre budúce generácie. Keďže drevoobrábací stroj takéhoto charakteru v zbierkovom fonde LDM chýbal, komisia rozhodla o jeho prevzatí ako hmotného dokladu histórie obrábania dreva. A tu sa začali ďalšie peripetie. Ako stroj dovieť do Zvolena, aké bude potrebné auto a koľko mužskej sily zabezpečiť? Aj keď bolo potrebné stroj rozobrať a tak previesť, nakoniec sa všetko za výdatnej pomoci našich priateľov podarilo a k pásovým pilám a točkovkám v zbierkovom fonde LDM pribudol ďalší kameňok k poskladaniu mozaiky histórie drevárstva na Slovensku.

Mária Rošková

Fotografie: autorka a B. Krejčí

O atlétoch vzduchu s riaditeľom OZ Semenoles

Popri svojej náročnej práci sa venuje chovu poštových holubov. Je jedným z 3500 chovateľov poštových holubov na Slovensku, je členom Oblastného združenia chovateľov poštových holubov Liptovský Mikuláš. V dedinke Smrečany neďaleko Liptovského Mikuláša chová vo svojom holubníku 150 holubov, 35 z nich je špičkových, teda takých, ktorí sú schopní podať vynikajúce výkony. Každý rok s nimi absolvuje Ing. Rak 18 krát preteky so starými holubmi a päť krát preteky s mladými holubmi. Takýto chov holubov je hobby doslova pre celú rodinu. Viac ako 30 rokov sa venuje chovu holubov tak úspešne, že jeho holub obsadil 1. miesto v súťaži o Majstra sveta na krátkych tratiach a 3. miesto na olympiáde v Kapskom Meste, stal sa majstrom Slovenska krátkych, majster Slovenska stredných tratí a tretí majster SR mladých holubov. Tiež je 10 násobný majster Liptova.

O tom aké je mať takéhoto zaujímavého koníčka, ako v ňom dosiahnuť úspech a ako cvičiť poštové holuby nám porozpráva riaditeľ Odštepného závodu Semenoles Liptovský hrádok Ing. Ján Rak.

Kde máte umiestnený svoj holubník?

Holubník mám postavený za rodinným domom v obci Smrečany, ktorá leží pod Západnými Tatrami. Pre chov poštových holubov sú to tvrdé podmienky. Holuby sú pri tréningových letoch denne napádané dravcami a škody ktoré spôsobia sa niekedy nedajú vyčíslit'. Obeťami bývajú najčastejšie odchovy holubov dovezených z iného prostredia, ktoré sa ešte na tvrdé podmienky Liptova nestačili aklimatizovať. Tu neplatí pravidlo, že za obeť padne najslabší jedinec, ale ten, ktorý psychicky nevládne útok dravca.

Je nejaký vzťah medzi holubiarstvom a lesníctvom?

Holubiarstvo má k lesníctvu takmer tak blízko ako poľovníctvo. V mojom prípade má prednosť chov poštových holubov a nie som v tomto športe osamotený. Je veľa lesníkov – úspešných chovateľov. Za všetkých by som spomenul Ing. Vidholda, ktorý je viacnásobný Generálny majster Slovenska a úspešne reprezentuje naše rady a SR aj v zahraničných súťažiach.

Ako sa človek stane holubiarom?

Chovať poštové holuby sa dá rýchlo naučiť, to ale ani zďaleka neznamená, že človek sa stane úspešným chovateľom. Vzťah a cit k chovu musí dostať človek do vienk.

Chováte si mladé holuby sám. Ako vyzerá výcvik poštového holuba?

Ročne odchovám pre vlastnú potrebu asi 80 mláďat. Niekoľko sa stratí doma, ostatné

odlietajú celý program nácvikov a pretekov. Zdá sa, že podmienky pre orientáciu poštového holuba budú čoraz ťažšie. Výcvik poštového holuba začína 3 mesiace po jeho vyliahnutí. Postupne sú jednotlivito vypúšťané z 2, 5, 10, 20 km, potom nasledujú spoločné nácviky z 50, 70 km. Takto pripravené sa zúčastňujú pretekov mladých holubov ešte v roku narodenia na vzdialenosť 130, 190, 260, 340 km. Najlepšie z nich si vylietajú miesto v holubníku. Takto sa cvičia ich orientačné schopnosti aj schopnosť doletieť domov. Mladé holuby môžu lietať len toľko, aby sa nepoškodil ich vývoj, prvý rok života je ich detstvo.

Starším holubom po zime sa tiež musí vrátiť forma a vyvážajú sa postupne na čoraz dlhšie vzdialenosti. Ročne a staršie absolvujú 8 až 12 pretekov v hlavnej súťažnej sezóne na tratiach dlhých od 130 do 900 km.

Ste viacnásobný majster Slovenska krátkych tratí aj stredných tratí. Čo považujete za hlavné pri chove holubov?

Holuby chovám 45 rokov a v chove nerobím veľké zmeny. Základom chovu je výborný zdravotný stav všetkých holubov v chove. Celé osadenstvo holubníka sa lieči proti bežným ochoreniam a parazitom od skoršej jari podľa vyskúšaných postupov. Holubník sa udržiava v dokonalej čistote, aby na holuby nebol priveľký infekčný tlak. Veľká pozornosť sa musí venovať dýchacím cestám holubov, lebo so zahlienenými pľúcami holub nemôže podať dobrý výkon. Po každom preliečení dostanú holuby jogurt, alebo iné probiotikum na upravenie črevnej flóry. Mláďatá dostávajú minimum liekov, radšej niečo prírodné na prevenciu proti parazitom. Mláďatá sa očkujú a dostávajú liečivá, až keď je to potrebné.

Ako sa holuby krmia?

Krmenie prikladám veľký význam. Holuby sa krmia v podstate rôznymi druhmi zŕn, ktoré musia obsahovať látky potrebné pre kvalitnú výživu. Nakupujem niekoľko druhov kvalitného krmiva, ale niektoré špeciálne zmesi si pripravujem sám. Krmenie pretekárskych holubov je niečo medzi umením a vedou. Holuba treba na preteky nachovať tak, aby mal v sebe energie tak akurát. Teda ani viac, ani menej ako potrebuje. Ak jej má menej, nie je dostatočne rýchly, ak jej má viac, je príliš ťažký a efekt je rovnaký. Po dolete krmím súťažné holuby ľahkou, diétnou zmesou s doplnkom výťažkov zo zeleniny. Postupne do krmiva pridávam strukoviny a kukuricu. S blížiacim sa termínom pretekov podávam ešte ťažšie zá-

Holubník.

vodné krmivo, bohaté na energiu. Obsahuje kukuricu, 20 až 23 percent hrachu a ako doplnok ľahko stráviteľné olejnaté semená. Deň pred pretekmi dostanú holuby do misiek energetickú zmes s lúpanou slnečnicou a troma až piatimi búrskymi orieškami. No a nakoniec kŕmim súťažných holubov ohnivou, štartovacou zmesou so semenkami konope, repky, ľanu, lesklíca a ryže.

Podľa potreby sa kŕmne dávky dopĺňajú o vitamíny. Holuby sa kŕmia dva razy za deň a dva razy za deň sa im dáva aj čistá voda.

Najcennejšie trofeje z medzinárodných súťaží.

Ako prebiehajú preteky holubov?

Prvé preteky pre staré holuby sa organizujú na začiatku mája a v týždenných intervaloch končia prvou augustovou nedeľou. Mladé holuby sa prvýkrát zúčastnia pretekov na krátkej trati v septembri.

Chovatelia holubov zvyčajne v sobotu popoludní nakošujú (uložia) svoje holuby do špeciálnych prepravných boxov. Prepravné boxy sa kamiónom dovezú na miesto štartu, tu holuby prenocujú a ráno ich poverení ľudia vypustia. Na bežné preteky nasadzujú okolo 50 holubov. Okolo poludnia holuby prilietajú domov, špeciálny elektronický systém zaznamená čas doletu, vyhodnotí dosiahnutú priemernú rýchlosť a potom už s napätím očakávajú správu o dolete holubov svojich súperov. Ak sa jedná o preteky na dlhú alebo veľmi dlhú trať, holuby sa košujú už vo štvrtok a vypúšťajú sa v sobotu. Ich dolet sa očakáva až druhý deň po štarte, v prípade nepriaznivého počasia môže pretek trvať aj niekoľko dní. Počas letu sa niekedy holuby stratia, môžu ich chytiť dravce, alebo, najmä za zlého počasia, netrafia domov. Veľakrát sú to práve ľudia, ktorí sa macošsky správajú k vyčerpaným pretekárom. Holuby sú veľmi spoločenské tvory, prirodzene žijú v pároch rodinným životom. Keďže lietam systémom klasického vdovstva, pretekárske holuby sú v zime oddelené podľa pohlavia. Na jar odchovávajú jedno hniezdo mláďat a počas celej závodnej sezóny žijú oddelene. Holub, ktorý bude nasadený na pretek, vidí svoju partnerku len tesne pred nasadením po dobu 5 minút. Po dolete ostáva so svojou holubicou jednu hodinu a opäť je holubica oddelená. Ak je systém motivácie na pretek robený správnym spôsobom, dokáže holubica vybudovať holuba ku skvelým výkonom, hlavne na tratiach do 500 km. Na dlhé trate je spoľahlivejší systém

pretekania prirodzenou metódou, to znamená že holuby počas celej sezóny žijú v páre a odchovávajú potomstvo.

Ako je to s chovnými pármí?

Základom môjho chovu sú rýchle jansenské holuby, ktoré sú zastúpené vo všetkých úspešných holuboch. Pravidelne dopĺňujem chovné oddelenie o kvalitné jedince od špičkových chovateľov, s cieľom vylepšiť doletové schopnosti a rýchlosť pretekárskych holubov. Spojením niektorých párov sledujem zlepšenie potomstva príbuzenskou plemenitbou, u niektorých krížením, incest používam výnimočne len za účelom zachovania niektorých veľmi kvalitných rodičovských vlôh.

O tom, či holub zostane v holubníku aj nasledujúcu sezónu, rozhoduje výkon. Holuby, ktoré úspešne lietajú krátke a stredné trate, nie sú zásadne nasadzované na dlhé trate. Musia však dosiahnuť niekoľko špičkových umiestnení. Pomalšie holuby sú nasadzované na dlhé trate a tam si je strojom svojho osudu holub sám. Najúspešnejšie holuby, s prihliadnutím na pôvod, končia svoju kariéru v chovnom oddelení.

Ako rýchlo vie holub letieť?

Poštový holub letí z preteku bežne rýchlosťou 70 km/h, ale dokáže letieť aj rýchlosťou 100 km/h a pri priaznivom vetre aj rýchlejšie.

Poštové holuby súťažajú na krátkych tratiach s dĺžkou 100 – 300 km, na stredných, ktoré sú dlhé od 300 do 500 km, na dlhých, kde sú body štartu a cieľa od seba vzdialené 500 – 700 km, ale aj na super dlhých, teda dlhších ako 700 km. Najdlhší pretek ktorého som sa úspešne zúčastnil bol z belgického Ostende so vzdialenosťou na holubník 1180 km.

Holubiarstvo má dlhú tradíciu, ako je to z históriou chovu poštových holubov?

História chovu poštových holubov je veľmi dlhá. Prenášať správy na dlhé vzdialenosti potrebovali ľudia od nepamäti. Faraóni, panovníci či generáli organizovali chov poštových holubov.

Schopnosť holubov vrátiť sa domov z veľkej vzdialenosti poznali a využívali Egypťania v 3. tisícročí p.n.l. Gréci využívali holuby na oznamovanie návratov lodí, výsledkov bitiek, výsledkov olympijských hier a pod. Rimania boli vďaka holubom rýchlo informovaní o udalostiach vo vzdialených provinciách. V 12. storočí zriadili v Egypte, v Arábii a v Sýrii stanice poštových holubov pre spravodajskú službu. Táto zanikla v 13. storočí, keď vtrhli do zeme Mongoli.

Do západnej a strednej Európy sa poštové holuby dostali v období križiackych výprav.

V záznamoch zo 16. storočia sa našli zápisy o chove holubov a prenášaní správ medzi mestami, hradmi a kláštorami. V tomto období holuby chovali najmä šľachtici.

V Európe ako prvá zaviedla používanie poštových holubov nemecká armáda, po nej zaviedli a s úspechom používali poštové holuby všetky zúčastnené krajiny v prvej svetovej vojne. Ku koncu vojny r. 1916-1918 konalo službu na západnom fronte približne 450 pohyblivých staníc asi so 100 000 poštovými holubmi.

Aj v 2. svetovej vojne zohrali poštové holuby dôležitú úlohu. Holubom nasadzovaným počas vojen sa udeľujú čestné rády a vyznamenania. Holuby zachránili veľa životov.

Akú cenu majú špičkové poštové holuby?

Cena holuba? Neuveríte. V januári 2012 na dražbe holubov v Belgicku bol vydražený holub menom Dolce Vite, holandského chovateľa P. Veenstra za 250 400 EUR. Tento chovateľ v totalnej dražbe chovu vydražil 245 holubov za priemernú cenu 7 752 Eur. Novým domovom najdrahšieho holuba bude Čína.

Hanula.

Prečo mám rád les

Les je pre mňa nielen o oddychu, o čistom vzduchu, o radosť z farebnej pestrosti od bledučkej až po sýtu jarnú a letnú zelenú, cez hnedožltočervenozelenkavú jeseň až po bielo zamrznutú zimu s červými lícami, o krásnej hustej tme, akú mesto nepozná, a v ktorej svieti nielen mesiac, ale aj najmenšia hviezdička neobvyklou silou a vzácnejšie ako najdrahšia neónová reklama, o fascinujúcej vôni ihličia, listia, jahôd, čučoriedok, malín, brusníc, hřibov, machu, o nádhernej hudbe zvučiacich bystrín a potokov, v ktorých sú nielen pstruhy, ale aj raky, o radosť zo stretnutí s prirodzenými obyvateľmi lesa, či už sú to mravce, srnky, zajace, svište, kamzíky, vtáčkovia a chrobáci, o adrenalínové zo strachu pri predstave zo stretnutia s dravcami, o svalovici po dlhých vzrušujúcich túrach, o posedení pri ohníku so živánskou a opekanou slaninkou na ražni, o hríbovej praženici, o horúcom čaji, hriatom, alebo varenom víne po sánkovačke a lyžovačke... Les je pre mňa aj o nádherných, úžasných spomienkach na mamu a na otca, ktorí ma učili, aké krásne je zrástť s lesom a oddať sa mu tak, že unavená, ubíť duša naberie novú silu a radosť do života, o nádherných spomienkach na moju rodinu, na moje deti a vnúčiky, ktoré sa z lesa tešia tak, ako som sa tešil ja, keď som ho vďaka rodičom spoznával.

Ján Greško

riaditeľ

Divadla Andreja Bagara v Nitre

Jeden zo šampiónov.

Výzva pre tvrdých chlapov na kolesách

Dušan na štarte v Mar del Plata.

Rely Dakar sú každoročné preteky kamiónov, off-road vozidiel, štvorkoliek a motocyklov. Súťaže sa môžu zúčastniť profesionálni pretekári ako aj amatéri. Názov sa menil a i v súčasnosti je nepresný, keďže trasa pretekov sa pre vysoké bezpečnostné riziká, vyplývajúce z komplikovanej politickej situácie v africkom regióne, presťahovala po zrušení pretekov v roku 2008 do juhoamerickej púšte. Väčšina meraných úsekov vedie ťažkým terénom. Prevažne sa pozostávajú z prejazdov cez piesočné duny, blato, trávnaté planiny a cez skalné úseky. Dĺžka etáp sa pohybuje od niekoľkých desiatok do stoviek kilometrov denne. Na štart Rely Dakar 2012 sa v Argentine postavilo 465 súťažiacich posá-

Duny z jemného piesku v Peru.

dok - 171 áut, 185 motocyklov, 76 kamiónov a 33 štvorkoliek. Náročná trať v dĺžke 8500 km, z toho 4200 km vo forme rýchlostných skúšok, vedúca savanou, púšťou i vysokým pohorím, preverila kondíciu jazdcov i samotnej techniky. Drsné podmienky neodpúšťali chyby a štartovné pole sa rýchlo redukovalo. Trať viedla z argentínskeho mesta Mar del Plata na pobreží Atlantického oceánu do peruánskej metropoly Lima, ktorú obmývajú vlny Tichého oceánu.

Prestížne púštne dobrodružstvo naprieč Argentínou, Čile a Peru. Výzva pre tvrdých chlapov na kolesách. Najťažšie motoristické preteky na svete. Toto všetko musel absolvovať aj Dušan Čipka rodák z Banskej Bystrice. Štartoval na motorke BMW vo farbách Slovakia Turbo Team Zaťko, v ktorom sa predstavil aj v klubových súťažiach na posledných troch šesťdňových vo Fínsku,

Mexiku a Portugalsku. Skúsenosti z rôznych motocyklových súťaží mal na rozdávanie, ale štart na prestížnej Rely Dakar bol jeho premiérový.

Dušan Čipka má zaujímavého koníčka - autá a motorky. Je majiteľom firmy Turbo Team, ktorá viac rokov vykonávala opravy vozidiel patriacich Generálnemu riaditeľstvu LSR, š.p. Účastou na svetoznámých pretekoch si splnil chlapčenský sen. Ochotne nám v rozhovore priblížil svoje zážitky a celkovú atmosféru týchto pretekov.

Cena pre víťaza.

Ako vlastne vznikla myšlienka zúčastniť sa Rely Dakar?

Táto myšlienka tu už bola dávno. Problémom boli financie. Na Dakar ma vlastne nahovoril môj kamarát a spolujazdec z pretekov šesťdňovej a enduro Ján Zaťko. Dvakrát ma nemusel nútiť. Spojili sme naše financie, niečo sme si museli aj požičať, a rozhodli sme sa preteky absolvovať. Či sa pretekov zúčastníme nezáležalo len od nášho rozhodnutia. Po podaní prihlášky bolo potrebné čakať na vyjadrenie organizátorov. Jazdci, ktorí ešte neabsolvovali Dakar, museli prezentovať svoje výsledky z motocyklových súťaží - späť päť rokov dozadu. Až následne potom sme boli zaregistrovaní. V kategórii motoriek bolo prihlásených 400 pretekárov, ale organizátori mohli zobrať iba 200. Nakoniec nás na štarte stálo 185.

O vás je známe, že ste vyznávačom štyroch kolies a vaša obľúbená značka je Toyota. Prečo ste na takých ťažkých pretekoch dali prednosť motorke?

Motorám sa venujem od roku 1999. Jazdím závodne enduro. Rely sú podobné preteky avšak nie tak technicky náročné, ale sa jazdia rýchlejšie a na väčšie vzdialenosti. Tomuto sme museli prispôbiť aj naše motorky, ktoré boli stavané na enduro. Bolo potrebné namontovať väčšie nádrže, upraviť rám, pripojiť navigáciu a veľa ostatných vecí. Profesionálni jazdci mali na rely pripravené špeciálne motorky. Kvalita sa prejavila hlavne pri vyšších rýchlostiach, ktoré naše motorky nemohli dosiahnuť a tiež pri lepšej stabilite strojov. Športovo musím ale priznať, že aj kvalita týchto jazdcov je vysoká. Krytie finančných nákladov na účasť s automobilom je však taká vysoká, že sme si to v žiadnom prípade nemohli dovoliť. Aj keď samozrejme, keby bola taká možnosť rád by som ju využil. Všetko má svoje výhody a nevýhody. Jazda autom na Dakare je určite bezpečnejšia. Avšak vykopáť motorku z piesku je zase jednoduchšie, ale jazda na motorke v tomto teréne pri veľkých rýchlostiach je veľmi nebezpečná. Pád v takomto prípade znamená veľké riziko. Každoročne sa stávajú aj smrteľné úrazy.

Aká bola vaša príprava a tréning na toto podujatie?

Musím sa priznať, že príprava bola slabšia. V auguste 2011 sme odchádzali na šesťdňovú súťaž do Fínska a práve vtedy sme sa dozvedeli, že môžeme štartovať aj na pretekoch Dakar. Takže veľa času na prípravu nám neostávalo. Prestavba motoriek a správného vozidla zabrali množstvo času. Už na prerobenej motorke som najazdil v príprave asi 150 km. Akurát som zistil, že s mojou veľkou a ťažkou motorkou sa dá jazdiť v teréne. V polovici novembra sme motor-

ky aj so sprievodným vozidlom presunuli do Le Havru v Normandii vo Francúzku, kde sa vykonávala predbežná technická previerka. Odtiaľ pokračovali loďou do Južnej Ameriky. Až potom som sa mohol pripravovať aj kondične. V tomto mi veľa pomohla Martina Halinárová bývalá biatlonistka. Trénoval som denne dvojfázovo a nebyť tejto prípravy, neviem či by som preteky odjazdil. Najviac dostali zabrat ruky a chrbát.

Máte skúsenosti z viacerých motoristických pretekov. Ako hodnotíte Dakar v porovnaní s ostatnými?

Je to obrovský cirkus na kolesách. Vzhľadom na veľké vzdialenosti, množstvo vozidiel a personálu to organizátori zvládali perfektne vrátane ubytovania, stravovania a taktiež technického zabezpečenia. Trate sa nedajú porovnať s endurom. Jazdí sa rýchlejšie na dlhé trate. Jazdec je väčšinou sám a môže sa spoliehať len na seba. V prípade, že sú jazdci pred vami neustále vám prášia do očí. Preteky boli rozdelené na 14 etáp. Najdlhšia bola deväť v Chile a merala 556 km. V priebehu dňa sa striedajú teploty od minu-

Jazda pod vrcholkami hôr v Chile.

sových hodnôt až po plus 50° C. Najťažšie sa mi jazdilo v púšti na piesku. U nás sme nemali možnosť vyskúšať si takéto podmienky. Učil som sa jazdiť na piesku vlastne počas pretekov. Jazdíte celý deň a ani neviete poriadne kde sa nachádzate, viete akurát, že ste niekde v Južnej Amerike. Často idete na doraz, musíte sledovať trať, aby ste nenarazili na kameň, jamu, alebo terénnu nerovnosť. Niekoľko krát nastali situácie, kedy som mal plné ruky práce, aby som sa udržal na motorke. Okrem toho je potrebné sledovať navigáciu a prístroje. Na takéto preteky vás nikto nepripraví. Každý to musí absolvovať sám aby vedel čo to všetko prináša. Všetci účastníci sú vybavení systémom GPS, ktorý slúži jednak na orientáciu, ale hlavne na kontrolu.

Ak organizátori vidia, že sa pretekár nehýbe vysielajú k nemu na pomoc špeciálne vozidlo alebo vrtuľník. Príchod záchranárov netrvá dlhšie ako 20 minút. Ťažšie preteky som ešte neabsolvoval. Rely Dakar je Everestom pre pretekárov.

Mali ste so sebou aj realizačný team?

V sprievodnom vozidle sme mali dvoch vodičov, ktorí boli zároveň aj mechanici. Každý deň nám pripravovali motorky. Pozostávalo to z výmeny všetkých filtrov, výmeny oleja, pneumatík a ostatných opráv. Zadné pneumatiky sa menili každý druhý deň. Veľa mi pomohol Štefan Svitko svojimi odbornými radami a tiež jeho mechanik a masér. Chlapci pracovali do noci. My sme sa museli vyspať. Vstávalo sa ráno o tretej hodine. Preteky začínali o piatej, takže to bolo značne náročné.

Aké boli vaše najemocionálnejšie zážitky z pretekov ako aj z celého pobytu v Južnej Amerike?

Zážitkov bolo strašne veľa. Čo sa týka prírody je to úplne iná krajina ako u nás. Počas pretekov sme nemali veľa času obdi-

V púšti medzi kaktusmi.

vať scenériu. Museli sme sa sústrediť na jazdu. Pohľady to boli úchvatné. Mňa zaujali napríklad krásne veľké rozkvitnuté kaktusy. Začiatok v Argentíne bol rovinatý. Jazdilo sa aj po pobreží v piesku. Prvé kopce sa objavili v Chile. Nebola to žiadna zelená krajina. Pripadal som si ako na mesiaci. Peru to boli púšte s veľmi jemným pieskom. Malo to však svoje čaro. Po 300 km jazdy v púšti viedla trasa zrazu na hrebeň. Po jeho dosiahnutí sa predom mnou objavil nekonečný azúrový oceán. Pohľad nadol na pláž, bol krásny. Bola však 3km podo mnou. Myslel som, že takú strminu po piesočnej dune ani nezdolám. Začiatok bol veľmi opatrný. Postupne sa však rýchlosť zväčšovala. Neveril som, že tam pôjdu aj kamióny. Tí najlepší tadiaľ jazdili viac ako stokilometrovou rýchlosťou. Veľkým zážitkom bola pre mňa jazda na pláži v dĺžke asi 50 km. Takúto možnosť som ešte nemal. Sústredenie na jazdu mi však neumožnilo si to vychutnať. Na Dakare jazdí každý sám za seba. Nemôžete očakávať, že vás niekto z pretekárov bude ťahať z piesku. Pomáha sa iba v najnutnejších prípadoch. Každé zdržanie znamená stratu času a s tým spojené horšie umiestnenie. Ja osobne som pomáhal viac krát. Najskôr to bol taliansky pretekár, ktorému došiel benzín. Polhodinové zdržanie ma stálo stratu dobrého umiestnenia. Talian dosiahol lepšie poradie. Dobré mi padlo, keď ma po skončení pretekov vyhľadali v tak veľkom dave ľudí podal mi ruku a poďakoval sa. Videl som ako spadol portugalský jazdec. Poskytnutie prvej pomoci a privolanie záchra-

V strmom teréne.

Úspešne v cieľi.

Jednou z prekážok bola voda.

nárov bolo pre mňa samozrejmosťou. Keď už bol mimo nebezpečenstva pokračoval som ďalej. Chcel som pomôcť pretekárovi, ktorý sa zaplietol do kríkov a nemohol odtiaľ vytiahnuť motorku. V momente vyšľahli z motorky šesť metrové plamene a za pár sekúnd z nej zostali iba obhorené plechy.

Plánujete sa zúčastniť pretekov aj v budúcom roku?

Ak sa podarí sústrediť finančné prostriedky určite. Už teraz začínam s prípravou. Na jednej strane je tu spokojnosť, že som to vôbec absolvoval bez zranenia. Nebyť penalizácie za neprejdene kontrolne body a stratu času za pomoc pretekárom moje umiestnenie by bolo určite lepšie. Chcel by som to v budúcom roku vylepšiť. Získané skúsenosti sú na nezaplatenie. Tie chcem zúročiť na ďalšom ročníku pretekov.

Záver.

Dušan Čipka sa zaradil medzi piatich úspešných Slovákov, ktorí v histórii najťažších motoristických pretekov došli šťastne na motocykloch do cieľa.

Ďakujem za rozhovor a prejem veľa úspechov v budúcom roku na Rely Dakar.

Milan Longauer

Ako ďalej so zákonom o verejnom obstarávaní?

Nuž dobrá otázka ale nájst tú správnu cestu nie je vôbec jednoduché. Keď už tu máme nechcené dieťa, tak k problému sa treba postaviť tak, aby zákon o verejnom obstarávaní nebol problém. A kde sa stala chyba alebo chyby? Úrad pre verejné obstarávanie roky argumentoval, že Lesy Slovenskej republiky majú postavenie verejného obstarávateľa a teda musia obstarávať tovary, služby a práce v zmysle zákona. Výsledkom niekoľkoročnej kauzy bolo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z júla 2011, ktorý potvrdil postavenie Lesov Slovenskej republiky ako verejného obstarávateľa v zmysle zákona. Na túto situáciu naša firma nebola vôbec pripravená, čoho výsledkom bolo odkladanie vydávanie usmernení, resp. smerníc, ktorými by sa usmernilo verejné obstarávanie vo firme.

Najmenší problém vidím pri obstarávaní tovarov a stavebných prác. Zákon je v tomto jednoznačný a jeho aplikácia neprináša také problémy, ako pri obstarávaní služieb a hlavne lesníckych činností. Odlišný spôsob obstarávania ťažby dreva a pestovateľskej činnosti je nepochopiteľný z dôvodu, že doposiaľ ťažba dreva a pestovateľská činnosť boli zahrnuté v jednej smernici na výber dodávateľov v lesníckych činnostiach. Keď sme sa rozhodli, že v ťažbe dreva je každá JPRL predmetom zákazky z dôvodu svojej jedinečnosti, uvedený postup mal byť aplikovaný aj v pestovateľskej činnosti. Alebo naopak, keď v pestovateľskej činnosti finančný objem zákazky sa posudzuje za celé Lesy Slovenskej republiky a automaticky je to nadlimitná zákazka, postavenie zákazky s nízkou hodnotou v ťažbe dreva určenej podľa finančného objemu zákazky v JPRL je smiešne. Odhliadnuc od toho, že by to bolo neskutočné zľahčenie práce na odštepných závodoch a na lesných správach, obstarávanie pestovateľskej činnosti podľa JPRL logicky musí mať také isté postavenie ako ťažba dreva. Odlišné postavenie ťažby dreva a pestovateľskej činnosti je iba voda na mlyn pre neúspešných uchádzačov vo verejnom obstarávaní. Úrad pre

verejné obstarávanie nemá ani tušenia, čo sú to lesnícke činnosti, pričom problém obstarávania v pestovateľskej činnosti sme si vyrobili sami. Z praktického hľadiska vyrábanie kôp papierov a vypisovanie si s európskym a slovenským vestníkom verejného obstarávania, aby (na odľahčenie) „tety v sukniach mohli naštartovať motyky a kosáky“ je iba plytvanie časom a peniazmi.

Samostatnou kapitolou pri nadlimitných zákazkách v pestovateľskej činnosti a v odvoze dreva je nutnosť elektronického obstarávania, nakoľko zákon v tejto oblasti je neúprosný, pričom usmernenia č. 7850-2012 a 8345-2012 sú v rozpore so zákonom. Argumentácia, že elektronická aukcia sa nepoužije z dôvodu, že nie je možné presne určiť technické podmienky týkajúce sa predmetu zákazky, ako aj že nie je možné vopred určiť skutočný rozsah jednotlivých výkonov a vzhľadom na zložitosť výpočtu celkovej hodnoty zákazky je zavádzajúca.

Nedá mi, aby som nespomenul ešte jednu principiálnu vec. Od samého začiatku ako vznikol problém so zákonom o verejnom obstarávaní, do pléna išli informácie, ako budeme iniciovať novelu zákona o verejnom obstarávaní, aby lesnícke činnosti, resp. verejnoprospešné činnosti v štátnom podniku Lesy Slovenskej republiky boli vyňaté so zákona. Uvedené sa nestalo napriek tomu, že novelu zákona o verejnom obstarávaní prejednávala vo februári 2012 Vláda SR ako aj NR SR na svojej poslednej schôdzi vo volebnom období.

Ako ďalej so zákonom o verejnom obstarávaní? Možno nie je potrebné iniciovať zmenu zákona o verejnom obstarávaní, ale stačí dať pestovateľskú činnosť na tú istú úroveň ako ťažba dreva, a teda obstarávať na JPRL ako zákazky s nízkou hodnotou.

Marián Horváth
vedúci výrobo-technického úseku
OZ Smolenice

VÝZVA na zapojenie sa do projektu!

Národné lesnícke centrum v spolupráci so š.p. LESY SR pripravilo pokračovanie projektu LES UKRYTÝ V KNIHE aj v roku 2012.

Celoslovenský projekt Les ukrytý v knihe bol špeciálne pripravený v rámci aktivít MRL 2011. Idea kampane – predstaviť knihu nielen po stránke obsahovej, ale priblížiť aj jej „zrod“ a dlhú cestu výroby zaujala najmä knižničnú obec Slovenska. Knižovníci uvítali a ocenili spoluprácu s lesníkmi – lesnými pedagógmi, ktorí „prinesli svieži závan lesa do ich prostredia“. Zvlášť mimoriadna pozornosť, najmä zo strany médií bola venovaná súťaži o „Naj lesnú knihu.“

Celková pozitívna spätná väzba na projekt dala podnet na jeho opätovné spustenie.

Základné informácie o projekte: Začiatok projektu je **od 10. 4. 2012 do 15. 5. 2012**. Projekt bude prebiehať v podobných intenciách ako minulý rok, t.j. do všetkých knižníc na Slovensku pôjde výzva na zapojenie sa do projektu. Knižnice následne kontaktujú príslušného lesného pedagóga na spoluprácu a dohodnú si termín stretnutia. Všetky podklady pre lesných pedagógov ako aj podrobné informácie budú uverejnené na stránke www.lesnapedagogika.sk

Samozrejme základným predpokladom úspešnej realizácie kampane je ochota všetkých lesných pedagógov participovať na daných aktivitách, za čo Vám vopred patrí veľká vďaka!

Dana Loyová,
koordinátor projektu
NLC Zvolen

Zvernice Lesov SR, š.p.

Zvernica Betliar, OZ Rožňava

Betliar patrí medzi najvýznamnejšie historické revíry na Gemeri a zároveň aj medzi poľovnícke klenoty v správe Lesov SR, š.p. Jeho história sa začala písať v roku 1710, kedy rodina Andrásyovcov v Betliari vybudovala reprezentačný poľovnícky zámoček. No významné poľovnícke obdobie sa začalo po jeho prestavbe grófom Emanuelom Andrásyom v roku 1885 na súčasnú podobu, kedy tu bola zriadená aj 575 hektárová zvernica. Zároveň v roku 1885 tu bola dovezená ako prvá zver - jelenia zver v počte 14 kusov, ktorá neskôr slúžila aj na zazverovanie voľných poľovníckych revírov. Neskôr, v roku 1887 bola do zvernice dovezená danielia zver a nakoniec v roku 1895 aj muflonia zver. Rovnako ako jelenia, tak aj danielia a muflonia zver sa v tomto období vypúšťala aj do okolitých voľných revírov.

Za pozornosť stoja aj preslávené poľovačky na medvede, ktoré tu v Betliari na prelome 19. a 20. storočia organizoval Gejza Andrásy a na ktorých sa zúčastňovali významní európski panovníci a najvýznamnejší poľovníci tej doby. Tieto legendárne poľovačky pripomína aj preparát 300 kilogramového medveda z Betliara v Poľovníckom múzeu v Budapešti. Významným historickým dielom je aj súsošie medveda s uloveným muflónom, ktorá vzniklo práve v Betliari v roku 1906 na jednej takejto poľovačke na medvede organizovanej na počesť pruského kniežata Henricha. Autorom diela je sochár Alojz Stróbl. Tieto zvieratá nikde spolu v Európe nežili, jedinou výnimkou bol revír grófa Andrásyho v Betliari.

Neskôr v období I. a II. svetovej vojny pôvodná historická zvernica v Betliari zanikla a postupne zanikol aj chov danieliej a muflonej zveri.

Názov:	Zverník Betliar
Užívateľ:	LESY SR, š.p. OZ Rožňava
Rok založenia:	1885 (1967)
Výmera	1 696 ha, z toho 1 604 ha les
Cieľové stavy zveri:	jelenia zver 250 ks, danielia zver 260 ks, muflonia zver 135 ks, diviacia zver 13 ks a srnčia zver 40 ks
Najsilnejšie trofeje:	jeleň 206,28 b. CIC z roku 2010, daniel 213,44 b. CIC (predbežná hodnota) z roku 2011, muflón 220,35 b. CIC z roku 2011 diviak 123,54 b. CIC z roku 2011

Súčasťou Zvernice Betliar je aj rybné hospodárstvo OZ Rožňava zamerané na produkciu konzumného pstruha.

Na veľkolepú poľovnícku históriu a tradíciu nadviazali vtedajšie Východoslovenské štátne lesy, keď v roku 1967 obnovili v Betliari zvernica na ploche 1 416 hektárov. Zvernica bola zameraná na chov danieliej (550 ks) a muflonej (60 ks) zveri. Danielia zver na zazverenie zvernice bola dovezená z Maďarska zo zvernice Gyulai, resp. zvernice Teplý vrch, Rozhanovce a

Odchyt jeleňov na Poláne.

Palárikovo. Napriek dobrému pôvodu danieliej zveri sa v podmienkach zvernice Betliar dosiahla len priemerná kvalita chovu danieliej zveri a tým sa ani neplnili očakávania a ciele zriadenia zvernice. Dôvodom boli zrejme pre danieliu a muflóniu zver menej nevyhovujúce prírodné podmienky – nadmorská výška do 1 000 m.n.m, vyššie zastúpenie monokultúrnych porastov smreka a pod. Trofeje lovných danielov dosahovali najčastejšie bodovú hodnotu v rozpätí 160 – 170 bodov CIC (bronzová medaila) a len veľmi zriedkavo sa získali aj silnejšie trofeje. Až v r. 1992 trofej daniela z Betliara prekonala hrani-

cu 180 bodov (181,25 b. CIC) a ďalší silnejší daniel s hodnotou 183,38 b. CIC sa ulovil až v roku 2002.

V rokoch 2002 až 2005 pristúpili LESY SR, š.p. k rozsiahlej rekonštrukcii a revitalizácii zvernice Betliar – čo je možné považovať za jednu z najväčších a najvýznamnejších investícií Lesov SR, š.p. do rozvoja poľovníctva a poľovníckych revírov minimálne za posledných 20 rokov.

V prvej fáze v roku 2002 sa juhozápadná časť pôvodnej zvernice predelila zvernícovým pletivom a vytvorila sa tak

samostatná sekcia o výmere 266 ha pre chov muflonej zveri. Následne sa v r. 2002 – 2003 nakúpilo 58 ks novej kvalitnej zveri zo Židlochovic, Palárikova a z OZ Levice. V r. 2006 sa naplnil sa cieľový stav 90 kusov muflonej zveri, ktorý sa neskôr ešte navýšil na 135 ks. V r. 2006 sa ulovil prvý muflón III. v. t. s hodnotou 207,86 b. CIC a v roku 2010 sa dosiahol úlovok prvého trofejového muflóna v III. v. t. z vlastného prírastku zo zvernice s hodnotou 220 bodov CIC – čo v súčasnosti predstavuje najsilnejšiu trofej zvernice.

Ďalšia fáza projektu sa začala v roku 2004, kedy sa rozšírila pôvodná výmera zvernice na súčasných 1 696 ha a odčlenila sa samostatná časť určená pre chov danieliej zveri s výmerou 386 ha a 1 044 ha centrálna časť zvernice určená pre chov jelenej zveri. Hlavným cieľom bolo zriadenie nového chovu jelenej zveri, keďže dovtedy z 12 zvernic Lesov SR nebola žiadna veľká zvernica zameraná na chov jelenej zveri, o ktorú je medzi poľovníkmi hosťami trvalý záujem. Môžeme povedať, že zvernica Betliar má takmer ideálne prírodné podmienky pre jeleniu zver, keď predstavuje ucelené horské údolie s prevládajúcimi južnými expozíciami a nadmorskou výškou od 400 až do 1 150 metrov.

Doteraz najsilnejšia trofej muflóna uloveného v roku 2011 s hodnotou 220,35 b. CIC

Pri zakladaní nového chovu jelenej zveri v Betliari nastala aj historicky ojedinelá možnosť vytvorenia úplne novej populácie jelenej zveri a to spojením jelenej zveri z dvoch najkvalitnejších populácií jelenej zveri v rámci Slovenska:

- z **CHPO Poľana**, kde sa jelene vyznačujú dobrou hmotnosťou a obvodmi parožia,
- z **oblasti severovýchodného Slovenska** (predovšetkým Čergov v obvode vtedajšieho OZ Bardejov, ale aj z OZ Vranov a OZ Sobrance), kde sa jelene vyznačujú dobrou dĺžkou a členitosťou parožia.

Prvé 2 kusy jelenej zveri boli do zvernice Betliar dovezené z Poľany dňa **11. februára 2004**. Dodnes bolo v režijných revíroch Lesov SR, š.p. odchytých a do Betliara dovezených **spolu 79 kusov jelenej zveri**. V roku 2011 sa už podarilo dosiahnuť cieľový početný stav 250 kusov jelenej zveri, realizoval sa lov 23 kusov a odchyt 8 kusov jelenej zveri a hlavne prebehli úspešné poľovnícke akcie prvých 5 poplatkových hostí na jelene, pravda ešte len nižších vekových tried. Najstarší jeleň vo zvernici pôvodom z Poľany má 8 rokov a na jar 2012 jeho zhod dosiahol hodnotu 212,55 b. CIC, ďalší 7 ročný jeleň má hodnotu 207 bodov CIC. No potešiteľné sú hlavne zhody viacerých 4-6 ročných jeleňov už narodených vo zvernici Betliar, ktoré dosahujú stupeň šestnásť a osemnásť rokov a bodovú hodnotu 190 – 210 bodov CIC.

Okrem dovozu kvalitnej zveri sa v posledných rokoch veľká pozornosť venuje aj zlepšovaniu úživnosti prostredia a starostlivosti o zver. Zmenila sa jednak filozofia obhospodarovania poličok pre zver a jednak aj filozofia prikrmovania zveri. V súčasnosti sa vo zvernici obhospodaruje 95 ha lúk a poličok pre zver, kde sa pristúpilo predovšetkým k pestovaniu lucerky, ďateliny a ďatelinotravných zmesí, ktoré poskytujú pre zver kvalitnú pastvu a aj surovinu pre výrobu senáže. LS v Betliari má vlastné strojné vybavenie vrátane traktorov a vlastnej technológie na výrobu senáže. Senáž tvorí dôležitú zložku zimného prikrmovania zveri a veľká pozornosť sa venuje aj kvalitnému jarnému prikrmovaniu zveri v pravidelných 2 dňových intervaloch.

To všetko sa pozitívne prejavilo aj na kvalite chovu daniely zveri, ktorá sa vo zvernici Betliar ponechala v cieľovom stave 260 kusov. V roku 2011 sa podarilo uloviť 4 danielov, ktorých trofeje dosiahli bodovú hodnotu zlatej medaily a z ktorých jedna trofej daniela predstavuje už spomínaný nový historický rekord zvernice podľa predbežného hodnotenia s bodovou hodnotou prevyšujúcou 200, respektíve 210 bodov CIC.

Marcel Lehocký,
OZ Rožňava

František Papánek: Šesť kníh môjho života

(recenzia premiéry 1. vydania)

Začiatkom roku 2012 si lesnícka verejnosť pripomína storočnicu známeho slovenského lesníka Prof. JUDr. Ing. RNDr. Františka Papánka.

Pri tejto príležitosti sa jeho syn Fedor Papánek spolu s jubilatovou manželkou, dnes 90. ročnou Ľudmilou Papánkovou, rozhodli vydať seniorove spomienky pod príznačným názvom „Šesť kníh môjho života“, ktoré doteraz odpočívajú v zásuvke svojho autora.

Vzhľadom na skutočnosť, že ide o prvé vydanie spomienok človeka, ktorý prežil svoje vzostupy i pády a nemal v záujme nič prikrášľovať, podáva otvorené svedectvo o dobe, ktorú prežil, t.j. o období konca Rakúska - Uhorska, úprimne nadšeného budovania Prvej Československej republiky, diskutabilného Slovenského štátu a pokryteckého a chorého 40 ročného obdobia komunistického režimu.

V záujme reality treba otvorene povedať, že Papánek (napriek tomu, že pochádzal z tzv. buržoázných koreňov) bol paradoxne sympatizantom komunistov a členom komunistickej strany ešte pred jej nástupom k moci. A počiatky jeho povojnovnej kariéry tomu aj nasvedčovali. Postupne však chciac-nechtiac poznával, že aj keď teoretická podstata komunizmu je nepochybne pekná – jeho realizácia v praxi je utopistická a nemožná. Jeho samosprievodcovská činnosť na stránkach knihy i autorov komentár v kritickom období jeho života – na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene – nás o tom presvedčí. Jeho poznámky a vyjadrenia o jeho niektorých vysokoškolských kolegoch možno budú pre niekoho znieť nevyberane, možno až príliš kriticky – ale je to autorov názor, ktorý mu nemôžeme upierať. Každý si má možnosť prečítať, posúdiť, hodnotiť a prípadne nesúhlasiť.

Ako som spomínal, život človeka, ktorý žil v šiestich štátnych politických formáciách nemohol byť jednoduchý, navyše Papánek bol človek nabitý životnou energiou, neobyčajnými vedomosťami, jazykovým vybavením, jednoducho silnou osobnosťou. Takito jedinci neinklinovali do socializmom preferovaných pracovných kolektívov. O tom nás presvedčia aj stránky tejto knihy.

Načrme preto stručne do obsahu tejto nevšednej knihy:

Knihy prvá: Detstvo 1912 – 1927

Popisuje útle detstvo v Budapešti, kde prežil prvých 5 rokov svojho života, následne základné školské roky v Isaszegu, emigráciu pred Červenými gardami do Prahy a následne do Viedne, kde dokončil základnú školskú dochádzku a začal študovať na gymnáziu. Už tu dokázal svoje nadanie tým, že napriek častému striedaniu vyučovacieho jazyka vždy patril k najlepším žiakom. Pekný vyprávačský štýl autora umocňuje čitateľský zážitok.

Kniha druhá: Mladosť 1927 – 1941

Presťahovanie do Bratislavy (dokonca loďou) znamenal pre Papánka opäť jazykový problém – musel sa učiť jazyk slovenský, z ktorého mal onedlho maturovať. Po maturite prišla Právnická fakulta univerzity Komenského, po nej Lesnícke fakulta Vysokej školy zemédskej v Brne. Nasleduje vojenská služba, manželstvo a nástup Slovenského štátu.

Kniha tretia: V krútnave vojny 1941 – 1946

Autor príznačne nazval túto kapitolu, pretože začína v nej vojenským nasadením, hoci len na území republiky. Pokračuje vykreslením svojho postu lesného správcu vo Svätom Antone, spolupracou s miestnymi komunistami a následným zajatím a tlmočníctvom v Červenej armáde, s ktorou sa presúval až ku víťaznému koncu vojny ku Prahe.

Kniha štvrtá: Vo veku doby 1946 – 1959

Papánkov vyprávačský štýl opäť raz slávi úspech. S nesmiernym citom pre komunistický vývoj v krajine a s tým spojené problémy nás sprevádza cez Ústredné riaditeľstvo Štátnych lesov v Bratislave, cez trojmesačnú služobnú cestu v USA, z ktorej ako študijný produkt vydáva knihu „Lesné hospodárstvo v USA“, ktorá mu spôsobí veľké ideologické problémy v jej hodnotení vládnuou stranou. Popisuje situáciu na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach a jej sťahovanie do Zvolena vo funkcii rektora školy. Práve vo Zvolene začína obdobie najsilnejšieho komunistického útlaku, ktoré ho paradoxne ako člena strany postihne aj tým, že najprv je na vlastnú žiadosť uvoľnený z funkcie rektora a neskôr aj zo školy.

Kniha piata: Únik a zrenie 1959 – 1992

S pomocou riaditeľa Lesprojekty si nachádza na tomto pracovisku náhradné zamestnanie. Roky na Lesprojekte popisuje ako pokojné a vcelku politicky oddychové. Ako expert FAO pre lesné hospodárstvo sa dostáva do Iránu, kde rieši s pracovným tímom jeho lesohospodársku problematiku. V Iráne šťastlivo prekonáva aj obsadenie Československa sovietskymi vojskami, čo ho zachránilo pred domácimi politickými problémami a následnými previerkami. Po návrate sa zamestnáva vo Výskumnom ústave LH, kde stihne ešte riešiť niekoľko výskumných úloh pred odchodom do dôchodku. V dôchodku vzniká aj táto zaujímavá publikácia, ktorá je odrazom politickej i odborno - lesníckej doby, v ktorej žil.

Kniha šiesta: Spomienky z ciest 1969 – 1990

Posledná kapitola sa vymyká z celkového kontextu knihy, pretože je len podrobným opisom jeho nielen turistických, ale aj služobných ciest do ďalekého sveta.

Záverom je treba povedať, že stojí zato si knihu prečítať. Kumuluje sa na to množstvo dôvodov – opis politickej situácie doby, ktorú sme žili, opis internej i vonkajšej situácie v slovenskom lesníctve – ale najmä v nej Papánek podáva svedectvo vnútornej atmosféry vysokého lesníckeho školstva, ktoré preživalo v povojnovom období svoje ťažké časy nielen materiálne, ale hlavne kádrovo-politické.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.

Ing. Róbert Binder**Popredný slovenský lesnícky technický odborník a pedagóg - 115. výročie narodenia**

Dňa 27. marca 1897 sa v Stupave v rodine mlynára otca Karola Bindera a matky Františky rodenej Ščepánovej narodil budúci lesnícky odborník a pedagóg – Július Binder.

V stupavskom gymnáziu v roku 1916 maturoval a pre ďalšie štúdium si zvolil na tú dobu špičkovú Vysokú školu banícku a lesnícku v Banskej Štiavnici, ktorá sa však v roku 1919 odsťahovala do maďarskej Šoproni a tak pokračoval v Prahe kde v roku 1920 absolvoval na ČVUT - odbor lesné inžinierstvo.

Po ukončení štúdií pôsobil v rokoch 1920 - 1932 na Riaditeľstve štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici na jeho taxáčnom a stavebnom oddelení. Od roku 1925 ako vedúci tohto oddelenia. Krátko – v rokoch 1932 až 1934 pôsobil ako vedúci Správy štátnych lesov v Ľubochni, kde okrem iného spravoval aj parnú pílu, lesnú železničku s vodnou elektrárnou. Vzápätí sa vrátil do Banskej Bystrice kde v rokoch 1935 – 1942 bol inšpekčným úradníkom pre horehronské lesné správy na Riaditeľstve štátnych lesov. Počas tohto jeho pôsobenia bolo na hornom Hrone vybudovaných štvoro riečnych hrablí na zachytávanie plaveného dreva s ročnou kapacitou okolo sto tisíc kubíkov dreva. Zaslúžil sa tu o vybudovanie cca 70 km lesných ciest, 30 km lesných železničiek, veľký počet výstavby prevádzkových a obytných budov lesnej prevádzky.

V období Slovenského štátu prichádza v roku 1942 do Bratislavy na Ministerstvo hospodárstva ako referent pre lesnícke veci, kde pôsobí až do jeho zániku v roku 1945. Súčasne tu začína aj svoju pedagogickú činnosť, najprv v roku 1943 ako suplent na Ústave lesníckych a inžinierskych stavieb na SVŠT v Bratislave, kde prednášal lesné hospodárstvo. Po vzniku Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach prichádza sem, kde prednáša inžinierske stavby lesnícke, zahrádzanie bystrín a lesotechnické

meliorácie. V rokoch 1946 – 1948 bol profesorom a dekanom Lesníckej fakulty a v rokoch 1949 – 1950 rektorom tejto Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach. Treba vedieť, že po profesorovi Kriškovi bol druhým riadnym vysokoškolským profesorom, ktorý bol vymenovaný pre lesnícky odbor na Slovensku. Súčasne bol vládnym radcom na Povereníctve pôdohospodárstva a pozemkovej reformy.

Po presťahovaní Lesníckej fakulty do Zvolena prednášal v rokoch 1952 až 1963 na tunajšej Vysokej škole lesníckej a drevárskej. Tu bol vedúcim Katedry stavieb a zahrádzania bystrín. Externe spolupracoval na výskumných úlohách Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene.

Je autorom mnohých publikácií, skrípt a štúdií. Vo svojich prácach nadviazal na autorov bývalej Vysokej školy baníckej a lesníckej v Banskej Štiavnici a pražskej ČVUT.

Najprv pripravoval vysokoškolské učebné texty: Lanovky (1946), Šmyky (1946), Lesné železnice (1946), Zahrádzanie bystrín (1950). Ďalej pokračoval s knižnými vydaniaми - Lesné cesty(1955), Lesnícke stavby (spolu A. Knappom, 1956), Lanové dopravné zariadenia a šmyky (1957), Lesné železnice (1958), Osadníci na Horehroní (1962), Pozemné stavby lesnícke (1966).

Potrebné je tiež spomenúť, že počas jeho dlhého pôsobenia na vysokej škole vo Zvolene viedol kroniku VŠLD a dokumentačne spolupracoval s Lesníckym a drevárskym múzeom.

Zomrel na penzijnom odpočinku v Stupave 2.decembra 1980.

Profesora Bindera môžeme považovať za predstaviteľa lesníckeho technického pokroku u nás, položil základy lesného dopravného i lesoochranského stavebníctva u nás.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.

Ad výzva k diskusi

Na úvod mojej reakcie k článku pána Bacúra (Lesník, december 2011) uvediem len krátku reakciu k článku o tvorbe nového zákona o ochrane prírody a krajiny. VLK nepresadzuje to, aby chránené územia prešli pod správu štátnej či neštátnej ochrany prírody, lebo to pre ochranu daného územia nepokladá za prvoradé. Prvoradý je účel a spôsob ochrany daného územia.

A teraz už k samotnému článku pána Bacúra. Hneď v úvode svojho príspevku autor poukazuje na financovanie mimovládnych organizácií a združení. Keďže sa článok menovite venuje organizácií VLK, len spomeniem, že na našej webovej stránke sú zverejnené výročne správy z jednotlivých rokov a ak má niekto záujem dozvedieť sa ešte viac o našom financovaní, má možnosť klásť aj konkrétne otázky, na ktoré nemáme problém odpovedať aj osobne. Využili to už aj viacerí diplomanti vrátane absolventa lesníckej fakulty vo Zvolene. Navyše je organizácia VLK kontrolovaná rôznymi štátnymi organizáciami a súkromnými auditormi.

VLK je a vždy bol otvorený diskusi, čo veľmi dobre vedia viacerí lesníci nielen v podniku LESY SR. Spolupracujeme s odborníkmi zo širokého spektra inštitúcií, vrátane Technickej univerzity vo Zvolene či Národného lesníckeho centra.

Dalšia vec, na ktorú by som chcel reagovať je časť článku, z ktorej citujem: „... vlci... by chceli mať zo Slovenska jednu pralesnú rezerváciu...“. To, z čoho nás obviňuje autor článku je, požičiam si výraz pána Bacúra, demagógia hrubého zrna. Naša vízia ráta s 10% územia Slovenska, ktoré by malo byť bez priamych zásahov človeka (čiže napríklad bez lesníctva a poľovníctva). Teraz je, s prižmúrením oka, takéto územie na 1,8 % Slovenska. V týchto územiach by

ale nemal byť obmedzovaný pohyb verejnosti a dosiahnutie tohto cieľa nie je možné dosiahnuť počas jedného roka. Stručná verzia našej vízie je zverejnená aj na www.wolf.sk.

Obmedzenie lesníckej a poľovníckej činnosti v predmetných územiach na jednej strane pripraví o prácu časť ľudí, ale na druhej strane umožní rozmach iného druhu podnikania založenom na tzv. wilderness turistike. Čiže na službách pre fotografov, pozorovateľov zvierat a ľudí, ktorí chcú len stráviť krátky či dlhší čas v divokej prírode. Tu nemáme na mysli trampov, ktorí si donesú v rucksaku jedlo, prespia vonku a utekajú domov. Vo svete je množstvo bohatých ľudí s takýmito záujmami, ktorí potrebujú „len“ kvalitné územie, primerané služby a možnosť dozvedieť sa o nás. Skúsenosti zo sveta nám hovoria, že takéto využitie časti krajiny prinesie pre daný región väčšiu zamestnanosť, peniaze i stabilitu (viď NP Bavorský les).

Vieme veľmi dobre ako to funguje v hospodárskych lesoch a ako sa tvoria lesné hospodárske plány, lebo sa okrem iného zúčastňujeme ich tvorby v oficiálnych konaniach. Prednostne nám však ide o rozdelenie krajiny na územia, kde sa neťaží vôbec a územia, kde sa ťaží tak, ako lesníci a iné zájmové skupiny chcú. Nevieť aké „žvásty o holoruboch“ mal autor článku na mysli, ale nedá mi nenapísať, že holoruby a ich súčasná podoba vo forme clonných a podrastových rubov sa vo svete prestáva využívať v podstatne väčšom rozsahu ako je tomu na Slovensku. V horských lesoch Poľska alebo napríklad aj Nemecka sú už roky takéto spôsoby zakázané, a je to na krajinu aj vidieť. Verejnosť netreba manipulovať, aby mala zo zásahov slovenských lesníkov v našich spoločných lesoch zlý dojem a strach. Ich výsledky práce vidia a niekedy aj pociťujú sami.

To, aké sú rozumné počty šeliem v našej prírode nevie povedať nikto. Už len z toho dôvodu, že nik nemá ani len relatívne presný odhad o ich početnosti v našom okolí. Navyše aj keby sme vedeli, kde sa koľko šeliem a iných zvierat vyskytuje, na základe čoho vieme, aký počet je veľa a aký málo? Na rôznych miestach je to rôzne a je to tak ako s ľuďmi, ktorí sú niekde vo väčších počtoch a niekde v menších. V prípade, že dochádza ku konfliktu zvierat s človekom a jeho majetkom, je im potrebné predchádzať a nie ako v mnohých prípadoch, priam vytvárať podmienky na konflikt. Veď aj keď si necháme na ulici pohodenú 100-eurovú bankovku, tak nám ju určite niekto zoberie a málokto sa bude cítiť ako zlodej. V krajných prípadoch treba tieto zvieratá odstrániť a to hlavne v prípade, že stratili prirodzenú plachosť. Preventívne zabíjanie ale nepomáha. To dokazujú aj štatistiky, ktoré hovoria, že najviac problémov s medvedmi je tam, kde sa na nich dlhodobo poľuje a pytliači. Samozrejme naše presvedčenie nečerpáme len zo štatistík, ale predovšetkým z pobytu v prírode. Toho je dôkazom aj Erik Baláž, ktorý zďaleka nie je medzi VLKmi jediný skúsený a odborný znalec lesa a jeho obyvateľov.

Autorom príspevku spomínaný článok v Hubertlove som nečítal ani nevím potvrdiť autentickosť jeho citácií. Ak aj niekto z VLKa nazval poľovníkov bezcitnými zabijákmi, ktorí si ukájajú rôzne pudy lovom, tak to nie je adresované poľovníkom ako celku ale konkrétnym jednotlivcom. Toto vnímanie časti poľovníkov vychádza z osobných skúseností ale aj z odborných prác z oblasti psychológie človeka.

Viliam Bartuš,
náčelník kmeňa VLK Východné Karpaty

Koniec občianskeho roka býva dobrou príležitosťou na zastavenie sa a zhodnotenie uplynulého roka po všetkých stránkach. Pre mňa a mojich kolegov, ktorí obhospodarujeme smrečiny najsevernejšieho Slovenska bol rok 2011 aj posledným rokom platnosti nášho druhého spoločného PSL (programu starostlivosti o les). Zároveň prešlo aj prvých desať rokov, počas ktorých sme začali zmeneným obhospodarovaním pretvárať smrekové porasty na stabilnejšie, viacvrstvové zmiešané lesy. Po schválení a obdržaní nového PSL urobíme aj prvé podrobné porovnanie stanovených ukazovateľov prírode blízkeho hospodárenia, o ktorých budeme informovať v blízkej budúcnosti.

Týmto článkom chceme povzbudiť kolegov pri hľadaní spoľahlivých záchytných bodov na dlhej ceste prestavby porastov a súčasne poďakovať našim predchodcom. Jedným z cieľov spomínaného obhospodarovania je aj rozložiť riziko rozvratu smrekových porastov na viac stromových vrstiev – trvalých etáží. Pri klasickom obhospodarovaní lesa vekových tried sa porasty viacernej udržiavali až do začiatku obnovy vo vyššom zakmenení a k ich cieľavedomej obnove sa pristúpilo až posledných 30-40 rokov produkčnej doby. Vzhľadom na stav dnešných rovnovekých smrekových porastov a nelichotivé dlhodobé klimatické predpovede, ak chceme hovoriť o skutočnej snahe po priestorovej diferenciácii porastov, musíme začať podstatne skôr ako v 80-tich rokoch života porastu. Často diskutovanou otázkou je - ako to dosiahnuť bez výraznej straty na objemovej produkcii? Odpoveď treba hľadať v nasledujúcich riadkoch.

Jedným z výstupov nášho nového PSL je aj vznik nových etážových porastov na výmere 227 ha. Ich rozloženie po vekových stupňoch zobrazuje nasledovná tabuľka:

Vek. stupeň	Výmera v ha	Zast. v %
7.	9,31	4
8.	31,34	14
9.	27,85	12
10.	64,74	29
11.	40,12	18
12.	47,94	21
13.	5,72	2
Spolu:	227,02	100

Za prírode blízke
hospodárením
v lese

Kolegovia..., ... ďakujeme!

Z uvedeného prehľadu vidieť, že 30% nových viacvrstvových porastov vzniklo v predrubnom veku. Nie je to zatiaľ výsledok nami uskutočňovanej prestavby porastov, ale počiatok tejto priestorovej diferenciácie siaha do konca osemdesiatych rokov, keď boli vtedajšie 50 až 70 ročné rovnoveké smrekové porasty postihnuté rozsiahlou vrcholovou kalamitou. A tu patrí prvé poďakovanie našim predchodcom, ktorí si veľmi rýchlo uvedomili, že ak sa nepodarí, čím skôr spracovať túto z pohľadu ekonomického zhodnotenia drevnej hmoty veľmi nezáujímavú kalamitu, môže dôjsť k jej znásobeniu následkom premnoženia podkôrneho hmyzu. Približne z tejto doby pochádza aj výrok, že skôr sa podarí nájsť dvoch správčov, ako jedného kočiča, čo len potvrdzovalo náročnosť spracovania. Dnes môžeme s istotou povedať, že z pohľadu ochrany lesa sa to podarilo. Kolegovia, ďakujeme!

Druhé poďakovanie Vám patrí za to, že ste nepodľahli rôznym, niekedy až extrémnym názorom v podobe predčasnej likvidácie najviac poškodených porastov, ale naopak, dali ste prírode šancu vysporiadať sa so zacelením vzniknutých medzier a tam, kde sa jej to nedarilo, ste vniesli tienne dreviny pomocou umelých podsaďieb. Dnes po dvadsiatich rokoch prijímate prvé etáže následných porastov, ktoré vznikli najmä prirodzenou cestou, ale na mnohých miestach vidieť aj počiatky nového zmiešaného lesa. Kolegovia, ďakujeme!

Tretie ďakujem je za ukážku cesty obhospodarovania pri prestavbe takýchto

porastov. Teda ak umiestnime úmyselnú ťažbu dreva do úrovne predrubného porastu, približne do takej stromovej výšky, ako bol vrcholový polom pri spomínanej kalamite a pokiaľ možno do blízkosti najkvalitnejších jedincov v intenzite, ktorá bude kopírovať intenzitu uvedenej kalamity, mali by sme dosiahnuť podobné výsledky, aké sa dostavili po spracovaní tejto kalamity. Na vhodných miestach porastu by mal začať prirodzene vznikať následný porast, uvoľnené kvalitné stromy zvýšia hrúbkový prírastok, ktorý čiastočne vykompenzuje vyššiu ťažbu dreva oproti klasickým prevažne podúrovňovým výchovným ťažbám. Ak celý tento ťažbový proces doplníme prepracovaným systé-

mom umelých podsadiieb chýbajúcich drevín nemali by sme mať iný stav porastov, než za aký dnes ďakujeme našim predchodcom. Kolegovia, ďakujeme!

Nie je žiadnou hanbou priznať, že nič nové sme nevymysleli, ale len umelo napodobňujeme spoľahlivo fungujúce prírodné zákony, pretože vidíme, že to má zmysel a dlhodobé výsledky. Pri pohľade na súčasný stav týchto prevažne prirodzene vzniknutých etáží, ako následok spracovanej kalamity počas posledných viac ako dvadsať rokov, pôsobí úsmevne predstava vytvoriť viacvrstvové porasty podarstovým hospodárením v systéme presvetlenie-dorub, keď v priebehu decénia pri priemernej sedemročnej zmladzovacej dobe má etáž vzniknúť, odrásť, rozdiференovať a osamostatniť sa. Z tohto dôvodu mi napadá ešte jedno poďakovanie za ukážku cesty trpezlivosti a poznania, že v prírode sa nedá nič uponáhľať a vznik následného porastu požadovanej kvality pod materským porastom potrebuje svoj čas. Či to má byť tých už spomínaných dvadsať alebo viac rokov je ťažko teraz uzavrieť, v každom prípade vďaka Vám bola nám vytvorená možnosť ďalej sledovať a vyhodnocovať proces vzniku týchto prirodzene novovzniknutých porastov. Kolegovia, ďakujeme!

No už teraz s napätím očakávame ukončenie nového PSL, lebo podľa tohto máme nádej, že snáď už bude vidieť aj výsledky našej práce na ceste k prírode blízkeho lesu.

Ing. Pavol Dendys

	opera Richarda Straussa	jemnozrný stavebný materiál	začiatok tajničky	druh motýľa	EČV Trenčína		pokračovanie tajničky	zvyšky spilených stromov												
otočenie kľúča v zámke						dopravný podnik (skr.)														
druh kyslého mlieka							vnútri (lek.) kovaľa													
zeleninové jedlo							kam zosilnený súhlas													
stredové priamky					listnatý strom ženské meno				spojite	tlačová agentúra Austrálie		sladkovodná ryba	koniec tajničky	kôň hnedej farby	český malliar (Mikoláš)					
tmolilo sa (expr.)											hromada									
hnus, po nemecky						domáce zvierata čísiť. re-zignácie					cyperská politická strana abfarad									
Pomôcky: AAP, sao, AKEL, E- kel, term	cestovný doklad	mužské meno alkoholický nápoj					opravuje (zastar.) mocne dunel													
prepracoval										pretváarka ľamto										
promočná sieň						uvíť, po česky značka hodiniek					značka kremika úder nohou				rozpúšťajú rudu	organi-zovaný potlesk				
existujeme						prítokanie značka astátu							Armádný telocvičný klub (skr.) sal							
Pomôcky: airan, Armat, Alessi	malý prst	kvalifikačné zápasy vábilo									vypral ozdobný pás tkaniny									
kaprovité ryby									nóti meno speváka Jürgensa											
obruba obrazu						vyhynutý cicavec pevná tkanina					neodborník zachvátila (kniž.)									
prv						nakladaj (hovor.) debnička na ovocie						had z knihy džungli brit. jedn. tepla								
nepre-zrádzal							kostrbato samec žaby									čerti	obyvateľ-ka starovekej Itálie			
mastná zemina			ruka							taliánsky architekt eidamský syr										
skratka knokautu			stadiaľ								americký vynálezca miesto, po esper.									
						šitím obrúbil						voňavá rastlina rímsky bôžik								
						riadil							poskytol egyptský boh slnka							
						vodný športovec										nukleové kyseliny (skr.)				
						keď			nočný motýľ							dvojhláska				

JÁN SMREK
(1898–1982)

Už na strednej škole je ucebnica matematiky hrubá ako cestovný poriadok, gramatika rovnako. A výsledok?

Tajným tromfom pred dostihovou sezónou je pes Rasty.

Po slabších vlnajších výkonoch jednej zo slovenských dostihových stajní sa jej majitelia rozhodli zaangažovať nezvyčajného trénera koní. Je ním šesteročný pes Rasty, ktorý v minulých dvoch sezónach prispel k výborným výsledkom niekoľkých dostihových koní v susednom Maďarsku. Rasty žil v prostredí dostihovej stajne už od malička a pre jeho hyperaktívnu povahu ho kone neustále naháňali. To však výrazne prispieva k ich kondícii. Vďaka častým naháňackám sa zlepšuje najmä ich okamžité zrýchlenie, čo im prináša výrazný náskok hneď po štarte pretekov. Nový tréner si zatiaľ na nové pôsobisko iba zvyká, no už si vybral niekoľkých zverencov, ktorý sa zrejme bude venovať viac. Na fotografii záber z prvého tréningu.

Zasmejte sa

Je hlboká noc. Na Ferovom byte sa ozve zvonček. Fero rozospatý ide otvoriť dvere. Za prahom stojí sused a pýta sa:

- Prepáčte, máte atrament od plniaceho pera?
- Ježišukriste! Dve hodiny v noci!! Ja nemám žiadny atrament... - zabuchne Fero dvere.

O hodinu sa ozve zvonček zase. Za prahom stojí usmievajúcí sa sused a vraví:

- Videl som, ako vás rozrušilo to, že nemáte atrament, tak som vám flaštičku zaobstaral...

☞

- Viete, prečo musí štrajk železničiarov trvať minimálne tri dni?

- Preto, aby si verejnosť uvedomila, že ide naozaj o štrajk a nie o bežné meškanie vlakov.

☞

- Ocko, prečo sa musím učiť angličtinu?

- Vieš, synček, po anglicky hovorí pol sveta.

- A to nestačí?

☞

- Čo si dnes taký smutný? - pýta sa vicepremiér premiéra.

- Vieš, keď v ostatnom čase nechápem tú našu politiku. - sťažuje si premiér.

- Tak poď, dáme si pivo a ja ti ju vysvetlím.

- Vysvetliť, to ju viem aj ja, no pochopiť ju nemôžem!

☞

Detroit. Do konštrukčnej kancelária Forda vtrhne nadšený chlap a kričí:

- Tak sa mi konečne podarilo vynájsť skutočný elektromobil. Prišiel som k vám na ňom až z New Yorku.

- No, výborne... A aké sú výrobné náklady?

- Na samotné auto ako zvyčajne, no musím priznať, že predĺžovačka ma stála 837 000 dolárov...

Uveríte?

Naše zariadenia

Chata Kunerád

Milan Longauer

Posledným objektom, ktorý vám predstavíme na OZ Žilina je chata Kunerád. Nachádza sa v Národnom parku Malá Fatra, pri zámku Kunerád. Drevená prízemná chata je pomerne dobre vybavená. Elektrina, teplá voda, sporák, splachovacie WC, sprchovací kút, kuchyňa, chladnička. Celková kapacita je 7 lôžok (1x2, 1x4 + 1 prístelka).

v dvoch reštauráciách s letnými terasami, pizzerii, kaviarni, bare, slovenskej kolibe a v šiestich bufetoch. Rozsiahla rekonštrukcia zmenila kúpele na nepoznanie a vytvorila z Rajeckých Teplíc atraktívne miesto pre trávenie tak liečebných ako aj relaxačných wellness pobytov. Kúpeľný dom sa stáva magnetom pre domácich a zahraničných návštevníkov. Interiér je upravený v antickom štýle a dodáva mu netradičnú atmosféru pohody a luxusu. Balneologické stredisko vybavené najmodernejšími diagnostickými a terapeutickými prístrojmi ponúka celý rad procedúr liečebného, relaxačného a skrášľujúceho charakteru. V kúpeľoch Aphrodite sa budete cítiť príjemne v každom ročnom období – relax v termálnej vode je v lete možné spojiť s výletom do okolia pešo alebo na bicykli, v zime si zalyžovať v okolitých zimných strediskách V Rajeckej Lesnej a Čičmanoch.

Obec Kunerád

Osada vznikla v údolí potoka Bystrička medzi lesnými pásmi ako laz obce Kamenná Poruba, preto mala spoločný vývoj s touto obcou ako zemianska obec. Prvý raz sa spomína roku 1490 (Hynarad). Patrila zemianskym rodninám Praznovských a Athalmyovcov.

V prvej polovici 16. storočia určité majetkové podiely v Kunerade prevzal do zálohu zeman Hranostaj (do roku 1511) a turčiansky zeman Lehotský. Roku 1539 boli v Kunerade 10 sedliaci, roku 1543 4 sedliacke usadlosti, 10 rodín želiari a 1 richtár. Obyvatelia Kuneradu sa zaoberali poľnohospodárstvom, chovom dobytky, prácou v lesoch a v kameňolome. Kedysi boli v chotári obce lomy a vápenec. Obec sa vyvíjala ako potočná radová dedina. Roku 1598 mala 12 domov, roku 1720 mlyn a 8 daňovníkov, z toho 8 želiarov, roku 1784 32 domov, 35 rodín a 207 obyvateľov, roku 1828 33 domov a 309 obyvateľov. Lesné podiely niekdajšieho lietavského panstva v Kunerade odkúpil roku 1873 Leopold Popper, od Popperovcov zasa nemecký gróf dr. František Ballestrém. Lesný komplex grófa Mikuláša Ballestréma, ktorý koncom druhej svetovej vojny zahynul pri bombardovaní Drážďan, roku 1946 prešiel do vlastníctva štátu.

Zámok Kunerád

Pútavý architektonický prvok zasadený do malebného zákutia Malej Fatry, ktorý očarí každého návštevníka. Dal ho postaviť Gróf Ballestrém v rokoch 1914-1916, vo vyšnej časti Kuneradskej doliny nad obcou, ako lovecký zámok v duchu modernej secesie podľa vzoru francúzskej architektúry. Blokovanú stavbu s prevýšeným stredom oživujú veže, arkády, terasy a vonkajšie schodiská. Vysoké strechy s vikiermi vyvolávajú predstavu gotického sídla. Romanticky pôsobiace zámok mal obdobne riešené aj interiéry. Zámok vo svojich počiatkoch mal slúžiť aj ako letovisko vtedajším cisárom Rakúska a Nemecka - Františkovi Jozefovi a Villhemovi II. Uskutočneniu tohto zámeru zabránila 1. svetová vojna. Zámok slúžil ako príležitost-

né sídlo grófskej rodiny Ballestrémovcov, ktorí dochádzali dvakrát do roka, a to na jar a jeseň. Bol vybavený komfortne a najmodernejším zariadením. Mal i vlastnú elektrárňu na vodný pohon. Naproti zámku je umelý vodopád, ktorý vytvára odpadová voda z turbínového náhonu. Pobyt Ballestrémovcov v zámku sa spájal s prehliadkou lesov, s oboznámením sa s prácou lesníkov a zamestnancom zámku, ako aj poľovačkami. Počas 2. svetovej vojny po čiastočnom potlačení povstania nemeckej jednotky 25. septembra 1944 zámok vypálili, pretože bol sídlom partizánskeho štábu. Roku 1959 zámok zrekonštruovali a odvtedy slúžil pre zdravotné účely, verejnosti je neprístupný, možnosť obhliadky je len z vonku.

Receptár

Zverinový valašský kontrabáš

Suroviny:

asi 500 g zveriny, 2 -3 cibule, 2 strúčiky cesnaku, 4 zemiaky, kyslú, sterilizovanú alebo hlávkovú kapustu, 50 g slaniny, 1 klobása, hrst pohánky, soľ, celé korenie, rascu, asi 50 g pikantného tvrdého syra, podľa potreby ocot a cukor

Postup:

Civilné prevedenie pravého valašského kontrabáša využíva iba lahodnej chuti tradičného valašského produktu - klobásky. So zverinou získa toto ľudové jedlo naozaj iný „šmak“. Jeho príprava je nenáročná a zostane vám veľa času na „spiknutie pri slivovici.“ Zverinu pokrájame na menšie kocky, do nádoby na pečenie k nej pridáme na drobno nakrájanú slaninu, cibuľu, cesnak, celé korenie, rascu, osolíme, podlejeme vodou a dáme piecť do rúry. V ďalších nádobách pripravíme obvyklým spôsobom kyslú kapustu, uvaríme olúpané, na kockičky pokrúpané zemiaky, do mäčka uvaríme tiež pohánku. Keď sú všetky zložky kontrabáša hotové, zmiešame na väčšej panvici alebo rajnici zemiaky, pohánku a zverinu (aj s výpekcom), prehrejeme, poprípade dochutíme. Na tanier servírujeme veniec kyslej kapusty, na neho navrstíme zmes z panvice, ozdobíme opečenou klobáskou a nastrúhaným syrom.

Pripravil som si pre vás zaujímavé hry. Najprv si zopakujeme pranostiky, ktoré nám hovoria aké bude počasie, úroda alebo iné udalosti. Potom si zistíme ako poznáme zvieratá a stromy v našich lesoch a nakoniec si vystrihneme a nalepíme skladačku. Ak chcete získať pekný darček, napíšte mi pranostiky v správnom tvare, určite zviera a strom, vystrihnite jednotlivé diely skladačky, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Javec Mišo

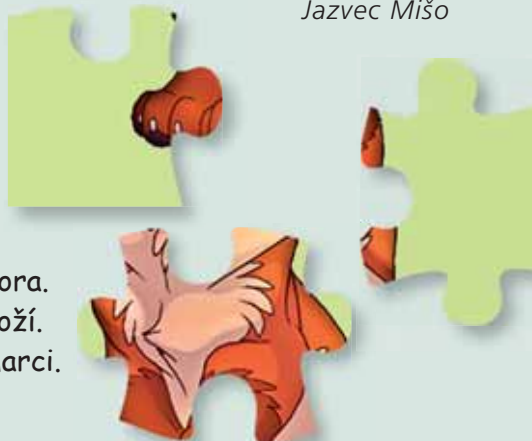
Váš kamarát jazvec Mišo

Pospájaj správne marcové pranostiky. Vieš čo znamenajú?

Keď chceš mať zemiaky skoro v hrnci,
Na sv. Gregora,
Na Matku boží

idú l'ady do mora.
má sa siať zboží.
zasad' ich v marci.

Poznáš zviera a strom?

Má nápadne dlhý chvost a typickú kontrastnú kresbu. Vydáva typické zvuky: „šak-čak“, niekedy „šakerak“ alebo „kek-kek“.

Je to?

- Krkavec čierny
- Straka obyčajná
- Havran poľný

Je to najrozšírenejší ihličnatý strom na Slovensku.

Je to?

- Borovica čierna
- Smrek obyčajný
- Tis obyčajný

Moja adresa je:

javec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica

Kalendár akcií

24.3.2012 – 25.3.2012

Medzinárodná výstava psov
Agrokomplex Nitra

25.3.2012

Burza exotov
Agrokomplex Nitra

25.3.2012

Farmárske trhy
Agrokomplex Nitra

27.3.2012 - 31.3.2012

CONECO
33. medzinárodný
veľtrh stavebníctva
Incheba Bratislava

27.3.2012 – 31.3.2012

RACIOENERGIA
22. medzinárodný veľtrh
využitia energie
Incheba Bratislava

27.3.2012 – 1.4.2012

Levické poľovnícke dni
Centrum kultúry Junior
Levice

11.4.2012 – 14.4.2012

5. ročník výstavy poľovníckych potrieb
Expo center Trenčín

11.4.2012 – 14.4.2012

Včelár 2012
16. ročník výstavy včelárskych potrieb a
včelích produktov
Expo center Trenčín

19.4.2012 – 22.4.2012

Bonsai Slovakia
Agrokomplex Nitra

20.4.2012

Ekologický jarmok
Považská Bystrica

25.4.2012 – 26. 4.2012

Odborná konferencia
Pozitívne odkazy minulosti k zefektívne-
niu práce v lesníctve
Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Životné jubileá

Marec 2 0 1 2

50 rokov

Ing. Nyulassy Štefan,
vedúci LS, LS Topoľčianky – OZ Topoľčianky
Ing. Gális Róbert,
technik, LS Nitrianska Streda – OZ Topoľčianky
Novák Peter,
vedúci LO, LS Bojnice – OZ Prievidza
Citterberg Zdenko,
pestovateľ – OZ Beňuš
Kalman Jozef,
vedúci LO, LS Ratková – OZ Revúca
Osvaldová Katarína,
mzdový účtovník – OZ Rožňava
Marciš Ondrej,
vedúci LO, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava
Ing. Oberhauserová Mária,
technik, LS Smolník – OZ Košice
Ing. Stanková Radmila,
referent vnútornej správy – OZ Košice
Hríz Miroslav,
vedúci LO, LS Hrable – OZ Košice
Ing. Starinská Diana,
technik, LS Hrabušice – OZ Prešov

60 rokov

Ing. Sadloň Pavel,
technik, LS Píla – OZ Smolenice
Ing. Porteš Rastislav,
vedúci LO, LS Nitrianske Pravno – OZ Prievidza
Lojka Štefan,
vedúci LO, LS Bojnice – OZ Prievidza
Ing. Mirek Blažej,
technik, LS Lubochňa – OZ Liptovský Hrádok
Ing. Karkošiak Miroslav,
vedúci LO, LS Malužiná – OZ Liptovský Hrádok
Kret Milan,
vedúci LO, LS Málinec – OZ Kriváň
Pupan Jozef,
vedúci ES, ES Radvaň nad Laborcom – OZ Vra-
nov nad Topľou
Ing. Udvardy Štefan,
vedúci ŠS, ŠS Kraje – OZ Semenoles Liptovský Hrádok
Ing. Suchanovský František,
vedúci odboru obstarávania tovarov a slu-
žieb a vnútornej správy – GR BB

Pracovné jubileá

30 rokov

Ing. Pavlík Ján,
technik, LS Ladová – OZ Rožňava
Ing. Zelem Mikuláš,
technik, LS Lukov – OZ Prešov
Ing. Potanovič Stanislav,
technik, LS Bardejov – OZ Prešov
Ing. Tomko Peter,
hlavný manažér pre výrobu – OZ Semenoles
Liptovský Hrádok

Odchod do predčasného starobného dôchodku

Ing. Trnovský Aladár,
referent TPV – OZ Námestovo
Geško Martin,
manipulant, ES Revúca – OZ Revúca
Horosová Helena,
účtovník – OZ Košice

Odchod do starobného dôchodku

Olejár Jozef,
vedúci LO, LS Liptovská Osada – OZ Liptovský
Hrádok
Hölcz Jozef,
technik, LS Stará Voda – OZ Košice

Vás srdečne pozývajú v dňoch

27.3. - 1.4.2012 do Centra kultúry Junior v Leviciach na

LEVICKÉ POĽOVNÍCKE DNI

Program

27.3. o 14.00 hod. v CK Junior: **Slávnostné otvorenie LPD 2012**, vernisáž výstavy "Poľovníctvo a príroda" – vyhlásenie výsledkov výtvarnej a literárnej súťaže "Príroda očami detí". Výstava je pre verejnosť otvorená od 28. do 31. marca v čase od 9.00 do 17.00 hod. a 1. apríla od 9.00 do 11.00 hod.

28., 29., 30.3. od 9.00 do 12.00 hod. v kine Junior: **Medzinárodný filmový festival "Hubertlov - Levice 2012"** - verejná projekcia filmov s tematikou poľovníctva a prírody

30.3. od 13.00 do 16.00 hod. v parku M. R. Štefánika pri CK Junior: **Deťi a les** - hry a súťaž pre deti, zoznámenie sa s prírodou, lesom a lesníkmi, poľovníctvom a poľovníkmi, sokollarmi, vábničiarimi, trubačmi a kynológmi

31.3 od 9.00 hod. pred budovou CK Junior: **Poľovnícke predajné trhy** - knihy, doplnky, darčeky a pomôcky, ktoré súvisia s poľovníctvom a voľným časom stráveným v prírode

31.3. o 9.00 hod. v kine Junior: **Odborný seminár „Aktuálne problémy slovenského poľovníctva a ich riešenie“** - zmluvy o užívaní poľovných revírov; diviacia zver; poľovníctvo a ochrana prírody

31.3. o 17.00 hod. v kine Junior: **Večer "Poľovníctvo obrazom a zvukom"** - Majstrovstvá Slovenska juniorov vo vábení zveri a vyhodnotenie medzinárodného filmového festivalu "Hubertlov - Levice 2012", na ktorý pozývame všetkých záujemcov. Vstup je voľný.

Opustil nás

Milan Bezek

narodil sa 11.2.1950 – zomrel 24.2.2012.

Pracoval viac ako 41 rokov v lesnom hospodárstve. Naposledy na LS Zámotov ako technik LS. Dňa 31.12.2012 ukončil pracovný pomer a odišiel na predčasný dôchodok.

Kto ste ho poznali venujte mu tichú spomienku. S láskou spomína celá smútiaca rodina a kolegovia z OZ Vranov nad Topľou.

Všetko najlepšie k MDŽ

Sviatok všetkých žien si 8. marca pripomenuli aj naše kolegyně na GR. Rozvojovo technický riaditeľ podniku Ján Švančara poprial prítomným ženám veľa šťastia, zdravia a lásky a tiež, aby spoločnosť konečne dokázala oceniť nezastupiteľnú úlohu žien v spoločnosti.

